HASAN KALYONCU UNIVERSITY

THE 5TH INTERNATIONAL AFRICA CONFERENCE

- APRIL 30, 2025 -

PROOCEDING BOOK

Organized by

African Studies Applications and Research Center

Migration, Population, Education and Employment Problems Applications and Research Center

Development Studies Applications and Research Center

with the collaboration of Kalyoncu Middle East Research Center

The 5th International Africa Conference
Wednesday, April 30th, 2025
Hasan Kalyoncu University
Organized by
African Studies Application and Research Center
Development Studies Application and Research Center
Migration, Population, Education, and Employment Problems Application and Research Center
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
www.hku.edu.tr
hkunv
ÇAĞRI MERKEZİ
0342 211 80 80

Hasan Kalyoncu University Publications

"THE 5TH INTERNATIONAL AFRICA CONFERENCE"

30 April 2025, Hasan Kalyoncu Univesity, GAZİANTEP, Türkiye

Proceeding Book

E-ISBN : 978-605-74046

46 sayfa: tablo, grafik; 20,99 x 29,7 cm

1. International Relations

2. Economy

3. Africa

Hasan Kalyoncu University, 2025

Address

Havalimanı Yolu Üzeri 27410

Şahinbey/GAZİANTEP

Phone : +90 (342) 211 80 80

Fax : +90 (342) 211 80 81

www.hku.edu.tr - yayin@hku.edu.tr

Edited by

Pelin Aliyev

Published by

Hasan Kalyoncu University

Mütercim Asım Library has catalogued this publication.

EDITORIAL BOARD

President:

Prof. Dr. M. Hanifi ASLAN

Hasan Kalyoncu University, Development Studies Application and Research Center & Department of Economics, Faculty of Economic, Administrative and Social Sciences

Prof. Dr. Cenker Korhan DEMİR

Hasan Kalyoncu University, Migration, Population, Education, and Employment Problems Application and Research Center & Department of Political Science and International Relations, Faculty of Economic, Administrative and Social Sciences

Asst. Prof. Dr. Pelin ALİYEV

Hasan Kalyoncu University, African Studies Application and Research Center & Department of Political Science and International Relations, Faculty of Economic, Administrative and Social Sciences

Members:

Prof. Dr. Ahmet KESER, Hasan Kalyoncu University

Prof. Dr. Ercan SEYHAN, Hasan Kalyoncu University

Assoc. Prof. Dr. Eda DİNERİ, Hasan Kalyoncu University

Assoc. Prof. Dr. Yıldız ÖZKÖK, Hasan Kalyoncu University

Assoc. Prof. Dr. Zeynep KÖSE, Hasan Kalyoncu University

Asst. Prof. Dr. Fırat Cem DOĞAN, Hasan Kalyoncu University

Asst. Prof. Dr. Mehmet ÖNDER, Hasan Kalyoncu University

Research Assistant Büşra ÖZTEKİN, Hasan Kalyoncu University

Research Assistant Çağrı H. YARDIMCI, Hasan Kalyoncu University

Research Assistant Engin Can BEYAZIT, Hasan Kalyoncu University

Research Assistant M. Talha ŞEN, Hasan Kalyoncu University

SCIENTIFIC BOARD

Prof. Dr. Filiz GÖLPEK, Hasan Kalyoncu University
Prof. Dr. İbrahim ARSLAN, Gaziantep University
Prof. Dr. İbrahim ÇÜTÇÜ, Hasan Kalyoncu University
Prof. Dr. Mazlum ÇELİK, Hasan Kalyoncu University
Prof. Dr. Mehmet ŞENTÜRK, Kilis 7 Aralık University
Prof. Dr. Rüstem YANAR, Gaziantep University
Prof. Dr. Selim Adem HATIRLI, Süleyman Demirel University
Prof. Dr. Tuba BÜYÜKBEŞE, Hasan Kalyoncu University
Prof. Dr. Tuba DİREKÇİ, Gaziantep University
Assoc. Prof. Dr. Ali Fuat GÖKÇE, Gaziantep University
Assoc. Prof. Dr. Cevat YILDIRIM, Gaziantep University
Assoc. Prof. Dr. Elma SATROVIC, Hasan Kalyoncu University
Assoc. Prof. Dr. Fatmagül BİLGİNER ÖZSAATÇİ, Hasan Kalyoncu University
Assoc. Prof. Dr. İbrahim AKBEN, Hasan Kalyoncu University
Assoc. Prof. Dr. İlyas OKUMUŞ, Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Akip DESTEK, Gaziantep University
Assoc. Prof. Dr. Mesut ŞÖHRET, Gaziantep University
Assoc. Prof. Dr. Murat ASLAN, Hasan Kalyoncu University
Assoc. Prof. Dr. Nalan IŞIK, Gaziantep University
Assoc. Prof. Dr. Radiye Funda KARADENİZ, Gaziantep University
Assoc. Prof. Dr. Serkan ÖNGEL, Gaziantep University
Assoc. Prof. Dr. Tolga Öztürk, Alanya Alaaddin Keykubat University
Assoc. Prof. Dr. Zeynep ÖZGÜNER, Hasan Kalyoncu University
Assoc. Prof. Dr. Zuhal YENİÇERİ KÖKDEMİR, Başkent University
Asst. Prof. Dr. Ahmet ÇETİNDAŞ, Hasan Kalyoncu University
Asst. Prof. Dr. Burçin ULUĞ ERYILMAZ, Hasan Kalyoncu University
Asst. Prof. Dr. Burhan AKYILMAZ, Hasan Kalyoncu University
Asst. Prof. Dr. Can ÖZCAN, Hasan Kalyoncu University
Asst. Prof. Dr. Cihan DABAN, Mersin University
Asst. Prof. Dr. Coşkun SOYSAL, Gaziantep University
Asst. Prof. Dr. Onur BİLGİNER, Başkent University
Asst. Prof. Dr. Onur TÜRKÖLMEZ, Gaziantep University
Asst. Prof. Dr. Oya ÖZTÜRK, Hasan Kalyoncu University
Asst. Prof. Dr. Özgül YÜKSEKBİLGİLİ, Hasan Kalyoncu University
Asst. Prof. Dr. Saltuk AĞIRALİOĞLU, Hasan Kalyoncu University
Asst. Prof. Dr. Uygar YILDIRIM, Gaziantep University
Dr. Lecturer Frederick MBA MISSANG, Université Omar Bongo
Research Assistant Dr. Bilal ÇAYIR, Hasan Kalyoncu University
Research Assistant Dr. Cemile Gökçe ÖZMEN, Hasan Kalyoncu University
Research Assistant Dr. Nuran AKDAĞ, İstanbul Gelişim University

Secretariat:
Büşra ÖZTEKİN, Research Assistant, Hasan Kalyoncu University
Engin Can BEYAZIT, Research Assistant, Hasan Kalyoncu University
M. Talha ŞEN, Research Assistant, Hasan Kalyoncu University

THE 5TH INTERNATIONAL AFRICA CONFERENCE

Africa has a strong global potential due to its youthful population, vast natural resources, and rapidly growing economies. However, the continent faces numerous serious issues, such as wars, armed conflicts, terrorism, radicalization, political violence, military coups, crime, food crises, droughts, climate change, economic crises, migration, corruption, and poverty. Political, economic, social, and environmental challenges create serious obstacles to realizing Africa's potential and achieving sustainable development goals.

In this context, the conference titled ***"Security and Sustainable Development in Africa within the Context of International Political Economy"*** aims to address these comprehensive challenges faced by the African continent and discuss possible solutions through the participation of academics, researchers, international organizations, non-governmental organizations, and government representatives. This conference aims to focus on the impacts of security issues with a focus on development aspects, and it also aims to analyze the relationship between development opportunities and security threats in the area.

Security issues and development opportunities in Africa are critical aspects that require cooperation at both global and local levels. This conference provides an important platform for (a) practitioners conducting academic research worldwide, (b) scholars, (c) government officials, (d) local government representatives, (e) employees of international organizations, governmental organizations, (f) non-governmental organizations to share their perspectives. Participants will be able to exchange information on African continent's development and security issues, contributing to its future. The conference will offer participants a chance to discuss the potential of secure environments to transform and accelerate development processes. In sum, this event will provide a great opportunity for scholars to expand their knowledge on recent developments in the continent as well as it will provide valuable implications for policy makers in making better decisions related to the region.

CONFERENCE PROGRAM

PROGRAM SCHEDULE		
OPENING SPEECHES (***In-person and Online***)	**VENUE: HUKUK AMFİ**	**30.04.2025** **TIME: 10.00-10.45**
10.00-10.15	Protocol Opening Speeches	
10.15-10.25	**Asst. Prof. Dr. Pelin ALİYEV** Hasan Kalyoncu University *Department of Political Science and International Relations &* *African Studies Applications and Research Center*	
10.25-10.35	**Prof. Dr. Cenker Korhan DEMİR** Hasan Kalyoncu University *Department of Political Science and International Relations &* *Migration, Population, Education and Employment Problems Applications and Research Center*	
10.35-10.45	**Prof. Dr. Mehmet Hanifi ASLAN** Hasan Kalyoncu University *Department of Economics & Development Studies Applications and Research Center*	
Link: https://zoom.us/w/98635389296?tk=UfKmkszPqxevYQMcQ57biZHdfHGLLwCJ5fggCpHvPxE.DQcAAAAW9yCZcBZnN3E3VFdVYVRRV09aOGtxMVl6SlpBAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA ***Code:*** 986 3538 9296		

10.45-11.00 TEA/COFFEE BREAK

SESSION-1 (***In-person and Online***)	**DATE: 30.04.2025 TIME: 11.00-12.00 VENUE: HUKUK AMFİ PRESENTATION LANGUAGE: TURKISH**	**UNIVERSITY**	**TITLE**
11.00-11.05	Prof. Dr. Ahmet KESER *Moderator*	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	-
11.05-11.15	Prof. Dr. Ercan SEYHAN	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	Batı Afrika'da Sınır Aşan ve Organize Suç Olgusu
11.15-11.25	Assoc. Prof. Dr. Zeynep KÖSE	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	Afrika'da İklim Adaleti: En Az Katkı, En Fazla Etki
11.25-11.35	Asst. Prof. Dr. Burçin ULUĞ & MA Student Pınar OKATAN	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	Çin'in Afrika Stratejisi: Dinamikler, Fırsatlar ve Zorluklar
11.35.11.45	PhD Cand. Gül ÇELİK & Assoc. Prof. Dr. Ömer Faruk RENÇBER	Gaziantep University, Türkiye	Finansal Sürdürülebilirlik ve Ekonomik Performans: Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleriyle Entegre Bir Analiz
11.45-11.55	Undergraduate Student Eren YİĞİTOĞLU	Ankara Hacı Bayram Veli University, Türkiye	M23 (23 Mart) Hareketi
11.55-12.00	Q/A		

Link:

https://zoom.us/w/98635389296?tk=UfKmkszPqxevYQMcQ57biZHdfHGLLwCJ5fggCpHvPxE.DQcAAAAW9yCZcBZnN3E3VFdVYVRRV09aOGtxMVl6SlpBAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Code: 986 3538 9296

ONLINE SESSIONS

SESSION-2	DATE: 30.04.2025 TIME: 13.00-14.00 PRESENTATION LANGUAGE: TURKISH	UNIVERSITY	TITLE
Session Chair	Asst. Prof. Dr. Pelin ALİYEV	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	-
13.05-13.15	Dr. Tunç DEMİRTAŞ	SETA, Türkiye	Türkiye'nin Afrika'da Arabuluculuk Vizyonu: Ankara Süreci Örneği Üzerinden Bir Değerlendirme
13.15-13.25	Asst. Prof. Dr. Cihan DABAN	Mersin University, Türkiye	Bir Devrimin Öncüsü: Burkina Faso'da Thomas Sankara Örneği
13.25-13.35	Dr. Hasan AYDIN	Shangai University, China	Çin-Afrika Sağlık İşbirliğinde FOCAC Etkisi: Gine Cumhuriyeti'nde 2014 Ebola Salgını Örneği
13.35-13.45	PhD Cand. Gözde SÖĞÜTLÜ	Istanbul University, Türkiye	Sudan İç Savaşı: Türkiye'nin Arabuluculuk Diplomasisi
13.45-13.55	Assoc. Prof. Dr. Emre SAYGIN	Eskişehir Osmangazi University, Türkiye	Afrika'nın Ekonomik Güvenlik Riski: Borç Tuzağı Diplomasisi Hegemonik Bir İlluzyon mu?
13.55-14.00	Q/A		

Link:

http://oys.hku.edu.tr/JoinMeeting?organizationid=fa473839-6e41-40cb-a98c-f43429aa6145&meetingid=5e5fe83a-9314-4718-a84c-fcdac65559d5

SESSION-3	DATE: 30.04.2025 TIME: 13.00-14.00 PRESENTATION LANGUAGE: TURKISH	UNIVERSITY	TITLE
Session Chair	Asst. Prof. Dr. Fırat Cem Doğan	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	
13.05-13.15	MA Student Muhammet Cuma TIRAŞÇI	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	Fildişi Sahili'nde Sürdürülebilir Kalkınmaya Yönelik Zorluklar ve Fırsatlar
13.15-13.25	MA Student Ahmet Burak BAYKUŞ & Asst. Prof. Dr. Pelin ALİYEV	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	İnsani Güvenlik Perspektifinden Türkiye-Somali İlişkilerinin Analizi
13.25-13.35	Assoc. Prof. Dr. Erdem ÖZLÜK & MA Student Silale SAIDE	Selçuk University, Türkiye	Mozambique's Struggle with Terrorism: Regional Instability and International Engagement
13.35-13.45	M. Sc. Vildan DERİNCE & Prof. Dr. Mehmet Hanifi ASLAN	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi Anlaşması (AfCFTA) ve Ekonomik Kalkınma: Eğilimler, Zorluklar ve Gelecek Perspektifleri
13.45-13.55	MA Student Gözdehan ALTINKAYNAK	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	Demokratikleşme, Güvenlik ve Kalkınma İlişkisi: Gana Örneği
13.55-14.00	Q/A		

Link:

http://oys.hku.edu.tr/JoinMeeting?organizationid=fa473839-6e41-40cb-a98c-f43429aa6145&meetingid=3908bf28-5308-4b91-bd28-9266e43e9d02

SESSION-4	DATE: 30.04.2025 TIME: 13.00-14.00 PRESENTATION LANGUAGE: TURKISH	UNIVERSITY	TITLE
Session Chair	Assoc. Prof. Dr. Zeynep KÖSE	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	-
13.05-13.15	PhD. Cand. Mahir ATAY	University of Carthage, Tunisia	Tunus'ta Habib Bourguiba Dönemindeki Kadın Hakları Kazanımlarının Tunus Demokratikleşmesine Etkisi
13.15-13.25	Dr. Neslihan KURAN	-	Afrika'dan Bir Dış Göç Hareketi: Yahudi Oldukları İddiasıyla İsrail'e Yerleştirilen Afrikalılar
13.25-13.35	Asst. Prof. Dr. Habibe TEMİZSU	Bingöl University, Türkiye	İmparatorluğa İman: Cecil Rhodes'un Amentüsü
13.35-13.45	Lecturer Dr. Hande SAPMAZ	Mardin Artuklu University, Türkiye	Afrika'da Bölgesel Kalkınmanın Karşısında Toprak Gaspı: Toprak Adaleti Kuramı Çerçevesinden Güney Kamerun Üzerine Bir İnceleme
13.45-13.55	Dr. Emine Zeynep DABAN	Akdeniz University, Türkiye	İngiltere Sömürgeciliğine Karşı Afrika'da Yerli Direnişi: Mzee Jomo Kenyatta Liderliğinde Kenya Örneği
13.55-14.00	Q/A		

Link:

http://oys.hku.edu.tr/JoinMeeting?organizationid=fa473839-6e41-40cb-a98c-f43429aa6145&meetingid=5ddf3c9a-41c2-4ff5-950d-3a261393e2d4

SESSION-5	DATE: 30.04.2025 TIME: 13.00-14.00 PRESENTATION LANGUAGE: ENGLISH	UNIVERSITY	TITLE
Session Chair	Asst. Prof. Dr. Mehmet ÖNDER	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	-
13.05-13.15	Assoc. Prof. Dr. Erdem KILIÇ	Turkish-German University, Türkiye	Economic Integration and Monetary Prospects in BRICS+: The Role of African Member States
13.15-13.25	Dr. Ramel KHEDIDJA	University of Algiers, Algeria	The Implications of the Grand Ethiopian Renaissance Dam (GERD) on Egypt's Water Security
13.25-13.35	Research Fellow Laurette TETERO & Dr. Öğr. Üyesi Bekir HALHALLI	University of Kyrenia, TRNC	From Ethnic Conflicts to Peace: Burundi's Road to Stability in East Africa
13.35-13.45	Asst. Prof. Dr. Mehmet ÖNDER	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	Perceptions of Democracy Within the Middle East and North Africa
13.45-13.55	MA Student Shamil ELFAKI	Ankara Social Sciences University, Türkiye	UAE's Strategic Engagement in Africa: A Focus on the Horn of Africa and Countering the Influence of the Muslim Brotherhood
13.55-14.00	Q/A		

Link:

http://oys.hku.edu.tr/JoinMeeting?organizationid=fa473839-6e41-40cb-a98c-f43429aa6145&meetingid=2d629c53-8aac-42b0-8a04-6e9bdaa373f9

SESSION-6	DATE: 30.04.2025 TIME: 15.00-16.10 PRESENTATION LANGUAGE: ENGLISH/FRENCH	UNIVERSITY	TITLE
Session Chair	Asst. Prof. Dr. Pelin ALİYEV	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	-
15.05-15.15	Assoc. Prof. Dr. Murat ASLAN	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	UN Reform: Why and How?
15.15-15.25	Undergraduate Student Şaziye Sıla AYDIN	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	Migration Movements in Africa From A World Systems Theory Perspective
15.25-15.35	MA Student Mahmoud ALBASHA	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	Interlinkages Between Migration, Conflict, and Violent Extremism in Niger
15.35-15.45	PhD Cand. Göktuğ ÇALIŞKAN	International University of Rabat, Morocco	The Crime Economy, Jihadist Organizations, and the Development Crisis in Mali: Local Dynamics and Global Implications
15.45-15.55	MA Student Ganime ÖZKAN & MA Student Mine GÖKKAYA	Hasan Kalyoncu University, Türkiye	The Nexus Between Migration and Conflict in Burkina Faso
15.55-16.05	Dr. Frederick MBA MISSANG	Université Omar Bongo, Gabon	Afrique: Construire l'Etat démocratique avec l'armée
16.05-16.10	Q/A		

Link:

http://oys.hku.edu.tr/JoinMeeting?organizationid=fa473839-6e41-40cb-a98c-f43429aa6145&meetingid=31bba484-875f-4d83-9758-43f16dd729e5

PROCEEDING OF THE CONFERENCE

AFRİKA VE SINIRAŞAN GÖÇ: TARİHSEL EĞİLİMLER, GÜNCEL KRİZLER

Cenker Korhan DEMİR

Prof. Dr., Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü,
ckorhan.demir@hku.edu.tr. ORCID: 0000-0001-8016-7123

Özet

Afrika kıtası, tarih boyunca hem göç veren hem de göç alan bir coğrafya olarak öne çıkmıştır. Antik dönemlerden günümüze kadar, kıta içi ve kıta dışı göç hareketlerinde Afrika'nın bir kaynak, hedef ve geçiş noktası olarak rol oynadığı görülmektedir. 2020 yılı itibarıyla dünya genelinde yaklaşık 281 milyon kişi göçmen statüsündeyken, bu nüfusun %14,5'i Afrika kökenlidir. Her ne kadar kıta içi göçler hâlâ baskın olsa da, uluslararası kamuoyunun ilgisi daha çok Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'ya yönelik kıta dışı göçlere odaklanmaktadır. Mısır, Fas ve Güney Sudan öne çıkan göç kaynakları olurken, Güney Afrika, Fildişi Sahili ve Uganda en fazla göç alan ülkeler arasında yer almaktadır.

Afrika'da göçün nedenleri tarihsel olarak büyük ölçüde sabit kalmakla birlikte, bu etkenlerin yoğunlukları ve etkileri zaman içerisinde önemli ölçüde değişmiştir. Hızlı nüfus artışı, çevresel krizler, silahlı çatışmalar ve siyasi istikrarsızlık kıta genelinde başlıca itici faktörlerdir. Son yıllarda iklim değişikliğinin etkisiyle birlikte artan yoksulluk, gıda güvensizliği ve temel yaşam koşullarındaki kötüleşme, göçü birçok Afrikalı için hayatta kalma stratejisine dönüştürmüştür.

Bununla birlikte, kıta dışına yönelik göçler ciddi insani ve güvenlik sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Özellikle Akdeniz'in orta rotası, dünyadaki en tehlikeli göç güzergâhlarından biri haline gelmiştir. 2014–2022 yılları arasında yalnızca bu hatta hayatını kaybeden ya da kaybolan kişi sayısının 20.000'i aşması, durumun ciddiyetini ortaya koymaktadır. Artan göç talebi, kaynak ülkelerdeki güvenlik açıkları ve hedef ülkelerde uygulanan kısıtlayıcı politikalar, suç şebekelerinin göç alanına dahil olmasına ve düzensiz, güvencesiz kitlesel hareketlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Göçmenlerin vardıkları ülkelerde karşılaştıkları sorunlar da artmaktadır. Özellikle Avrupa'da yabancı düşmanlığı, nefret söylemi ve aşırı sağın yükselişi, Afrikalı göçmenlerin yaşam koşullarını daha da zorlaştırmaktadır. Avrupa Birliği'nin sınır politikalarını sertleştirmesi, kaynak ülkelerde göçmen kamplarının kurulması ve üçüncü ülkelerde iskân gibi uygulamalar, göçü engellemekten ziyade daha tehlikeli yolların benimsenmesine neden olmaktadır.

Tüm göstergeler, önümüzdeki yıllarda Afrika'dan sınıraşan göç eğiliminin süreceğine işaret etmektedir. Bu süreçte yalnızca Avrupa'ya yönelen değil, Körfez ülkeleri ve Çin gibi alternatif güzergâhlara doğru da artan bir yönelim beklenmektedir. Dolayısıyla, Afrika'daki göç dinamiklerini sadece güvenlik eksenli yaklaşımlarla ele almak yetersiz kalmaktadır. Göçün temel nedenlerini hedef alan, özellikle iklim güvenliği, sosyoekonomik kalkınma ve bölgesel eşitsizliklerin giderilmesine odaklanan küresel ve kapsayıcı çözümlere ihtiyaç vardır.

Anahtar kelimeler: Göç, Afrika, itici faktörler, Avrupa, güvenlik.

AFRİKA'DA İKLİM ADALETİ: EN AZ KATKI, EN FAZLA ETKİ

Doç. Dr. Zeynep KÖSE

Doç. Dr., Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İktisat Bölümü, zeynep.kose@hku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9494-3098

Özet

Afrika kıtası, küresel sera gazı emisyonlarına tarihsel olarak en düşük katkıyı sağlamasına rağmen, iklim değişikliğinin en ağır insani ve sosyoekonomik etkilerine maruz kalan bölgelerin başında gelmektedir. Bu çalışmada, iklim adaleti sorunu özellikle iklim değişikliğinin tetiklediği göç hareketleri üzerinden analiz edilmektedir. Kıta genelinde artan sıcaklıklar, su kaynaklarının tükenmesi, tarım ve hayvancılıkta verim kaybı gibi etkiler, milyonlarca insanı yaşadıkları yerleri terk etmeye zorlamakta, hem iç göçü hem de sınır aşan göçü artırmaktadır. Bu çalışmada, iklim kaynaklı göçün gönüllü değil, zorunlu bir adaptasyon stratejisi olduğuna ve bu durumun Afrika'da mevcut kırılganlıkları daha da derinleştirdiğine dikkat çekilmektedir. Ayrıca, mevcut ulusal ve uluslararası hukuk mekanizmalarının iklim mültecilerini korumada yetersiz kaldığı vurgulanarak, iklim adaletinin göç yönetimi ile entegrasyonu gerekliliği tartışılmaktadır. Çalışmada, yerinden edilen toplulukların hak temelli korunmasının sağlanması, dayanıklı geçim kaynaklarının geliştirilmesi ve göçü önleyici iklim adaptasyon politikalarının desteklenmesi yönünde somut öneriler sunulmaktadır. Sonuç olarak, Afrika'da iklim değişikliğine bağlı göç dinamiklerinin, küresel sorumluluk çerçevesinde ve adalet ilkesi temelinde ele alınmasının yalnızca kıta için değil, küresel istikrar ve insan hakları açısından da kritik olduğu savunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği, İklim Adaleti, İklim Göç, Afrika

ÇİN'İN AFRİKA STRATEJİSİ: DİNAMİKLER, FIRSATLAR VE ZORLUKLAR

Burçin ULUĞ

Dr. Öğr. Üyesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, burcin.eryilmaz@hku.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9700-7679

Pınar OKATAN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler ABD, pinar.okatan@std.hku.edu.tr, ORCID: 0009-0001-9810-1285

Özet

Afrika ülkeleriyle iş birliğinin güçlendirilmesi her zaman Çin dış politikasının ve uzun vadeli stratejik tercihlerinin temel bir unsuru olmuştur. Çin'in 2006 yılında Afrika ile arasında siyasi eşitlik, karşılıklı güven, ekonomik iş birliği ve kültürel alışverişe dayalı bir stratejik ortaklık kurulmasını önerdiğinden beri iki taraf arasındaki ilişkiler özellikle ticaret ve kültürel etkileşimde önemli ilerlemeler kaydetmiştir. Çin, 2009 yılından itibaren Afrika'nın en büyük ticaret ortağı olmuş, 2006'dan 2014 yılına kadar Çin-Afrika ticaret hacmi dört katına çıkmıştır. Afrika'nın sanayileşmesi ve tarımsal modernizasyon süreci, kıtanın altyapısının geliştirilmesi, ekonomik büyümesinin teşvik edilmesi başta olmak üzere kalkınma sorunlarının çözümü de dahil Çin-Afrika iş birliği Çin'in iddiasına göre geçmişteki sömürgeci uygulamalardan ayrılarak Afrika'nın doğal ekolojik ortamı ve uzun vadeli çıkarlarına zarar vermemeyi temel almaktadır. Bu bağlamda, Çin-Afrika ilişki dinamiklerini "Üçüncü Dünya dayanışması" ve "iç işlerine müdahale etmeme" gibi söylemsel değerlerin şekillendirdiği söylenebilir. Gerçekten de, Çin'in Afrika ile ilgili politika belgeleri ve söylemleri incelendiğinde "eşitlikçi yaklaşım", "kazan-kazan iş birliği", ve "ortak kalkınma anlayışı" prensiplerinin öne çıktığı görülmektedir. Bu çalışmamız, Çin'in Afrika'ya yönelik politikasının ilkeleri ve temel unsurlarına ve Çin dış politikasında Afrika'nın önemine ışık tutmayı amaçlamaktadır. Pragmatizm, kazan-kazan iş birliği, karşılıklı fayda, eşitlik, karşılıklı güven, kültürel alışveriş, güvenlik alanında yardımlaşma, uluslararası ilişkilerde dayanışma ve iş birliği ve ekonomik tamamlayıcılık yaklaşımlarından oluşan Çin politikasını ele alan bu çalışmada içerik analizi yöntemi benimsenmiş olup, uluslararası ilişkilerde önemli değişikliklerin yaşandığı ve çok kutuplu yapıya evrilen dünyada; ülkelerin hızlı kalkınması, dünya barışının korunması, kapsayıcılık, sürdürülebilir kalkınma, küresel stratejik rekabet, barış, istikrar ve küresel liderlik tartışmaları ışığında bu çalışma önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çin-Afrika ilişkileri; kalkınma, Çin-Afrika iş birliği

FİNANSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE EKONOMİK PERFORMANS: ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİYLE ENTEGRE BİR ANALİZ

Gül ÇELİK

Doktora Öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD, gullceliik@gmail.com
ORCID: 0000-0002-1627-7464

Ömer Faruk RENÇBER

Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, dr.ofrencber@gmail.com
ORCID: 0000-0001-8020-2750

Özet

Finansal sürdürülebilirlik, ekonomik büyüme ve istikrar için kritik bir unsurdur. Son yıllarda yaşanan küresel krizler (2008 finansal krizi, COVID-19, enflasyon şokları), finansal sistemlerin dayanıklılığının ekonomik performans üzerindeki belirleyici rolünü ortaya koymuştur. Bu çalışma, geleneksel makroekonomik analizlerin ötesine geçerek, finansal göstergelerin ekonomik performansla ilişkisini çok kriterli karar verme (ÇKKV) yöntemleriyle değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, finansal sürdürülebilirlik değişkenleri olarak Kamu borç stoku/GSYİH, Bankacılık sektörü sermaye yeterlilik oranı, Özel sektör kredi/GSYİH kullanılmıştır. Ekonomik performans değişkenleri olarak Reel GSYİH büyümesi, İşsizlik oranı, Enflasyon (TÜFE/ÜFE), Cari açık/GSYİH kullanılmıştır. Finansal piyasa volatilite ölçütü değişkeni olarak CBOE VIX Endeksi kullanılmıştır. Kalkınma değişkenleri olarak ise İnsani Gelişme Endeksi (İGE), Gini katsayısı ve Yoksulluk oranı kullanılarak çalışma entegre bir analiz çerçevesinde değerlendirilmiştir. 2000-2023 dönemine ait veriler kullanılarak Dünya Bankası'na göre Sahra Altı Afrika bölgesinde yer alan ülkeler başta olmak üzere verisine tam ulaşılabilen ülke grupları karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Değişkenlere ilişkin veriler; World Bank ''World Development Indıcators'', UNDP, Internatıonal Monetary Fund (IMF), Standardized World Income Inequality Database-SWIID, Internatıonal Monetary Fund (IMF) ''World Development Indıcators'' ve İnvesting veri tabanlarından elde edilmiştir. AHP yöntemiyle kriter ağırlıkları uzman görüşlerine dayalı olarak belirlenmiş, TOPSIS ve ELECTRE gibi yöntemlerle ülke sıralamaları yapılmış, DEMATEL yöntemiyle ise kriterler arasındaki nedensellik ilişkileri haritalanmıştır. Bulgular, panel regresyon ve Monte Carlo simülasyonları ile doğrulanmış ve finansal stres senaryolarında uygulanabilecek optimal politika bileşimleri test edilmiştir. Bu yaklaşımla, sadece hangi ülkelerin daha başarılı olduğu değil, hangi kriterlerin bu başarıda daha etkili olduğu da ortaya konulmuştur. Bulgular, panel regresyon ve Monte Carlo simülasyonları ile doğrulanmış, finansal stres senaryolarında uygulanabilecek optimal politika bileşimlerine yönelik simülasyonlar gerçekleştirilmiştir. Çalışma; politika yapıcılara, finansal kırılganlıkları azaltırken kalkınma hedeflerine ulaşmak için analitik ve uygulanabilir bir yol haritası sunmakta; aynı zamanda ÇKKV yöntemlerinin ekonomi politikaları analizinde nasıl kullanılabileceğine dair literatüre metodolojik katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Sürdürülebilirlik, Ekonomik Performans, Kalkınma, İstikrar

M23 (23 MART) HAREKETİ

Eren YİĞİTOĞLU

Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Tarih Bölümü, erenyigitoglu57@gmail.com, ORCID: 0009-0000-9022-7935.

Özet

M23 (23 Mart) Hareketi, 2012 yılında resmiyete dökülen fakat temelleri 2006 yılına kadar giden ayrılıkçı bir hareket olarak Demokratik Kongo Cumhuriyeti içerisinde kurulmuştur. M23 Hareketi kurulmadan önce ülkenin kuzeydoğusunda Ruanda destekli Congrès National pour la Dèfense du Peuple (CNDP) faaliyet göstermekteydi. Demokratik Kongo Cumhuriyeti içerisinde Tutsileri korumak için kurulan bu örgüt 2006 yılı itibarıyla çalışmalarına başladı. Laurent Nkunda öncülüğünde kurulan örgüt, öncelik olarak ülkede yer alan Tutsilerin hamiliğini üstlendi. Ayrıca Ruanda içerisinde yaşayan yaklaşık 55.000 Kongolu Tutsi'nin de ülkeye geri dönmesi ana hedef olarak belirlendi. Bu dönemde örgüt ülkenin eski Genelkurmay Başkanı olan Bosco Ntaganda'yı safına katarak daha da güçlü bir konuma yükseldi. Örgüt güçlü kadrosu dışında bir adet radyo istasyonu, iletişim ekibi ve web sitesi ağıyla ülke içerisindeki örgütlerden farkını gösterdi. 2006'da ülkede yapılan seçimlerde Tutsilerin yeteri kadat temsil edilememesi bardağı taşıran son damla oldu. 25-26 Kasım 2006'da Sake bölgesine örgüt saldırı düzenlemiş ve en az 25 sivilin hayatını kaybetmesine sebep olmuştur. Bununla birlikte Demokratik Kongo Ordusu örgüte karşı başarılı olamamış bunun sonucunda Ruanda arabuluculuğunda anlaşma sağlanmıştır. Fakat bu durum uzun sürmemiş 2009 yılına kadar sürecek olan uzun çatışma dönemi yaşanmıştır. 23 Mart 2009'da merkezi hükümet ile örgüt arasında imzalanan anlaşmayla yine kısa dönemli bir barış süreci yaşanmış fakat bu durum da fazla sürmemiştir. Adı CNDP olan örgüt adını M23 (23 Mart Hareketi) olarak yine bu dönemde değiştirmiştir. Adı değişerek faaliyetlerine devam eden M23 Hareketi yine aynı amaçlarla Demokratik Kongo Cumhuriyeti kontrolündeki bölgelere saldırdı. İlk başlarda Ruanda sınırına yakın bir kent olan Goma'yı kontrol altına alın isyancılar daha sonradan şehirden çekilerek ateşkes anlaşmasına razı olmuştur. 2017'de ise bu sefer küçük bir azınlık grup isyan dalgası başlatmış fakat bu da başarılı olamamıştır. Ancak 2022'ye gelindiğinde daha güçlü bir şekilde isyan dalgasını başlattı. 2022 sonuna doğru ilk olarak Bunagana ele geçirilmiş daha sonrasında ülkenin önemli şehirlerinden birisi olan Goma tekrar isyancıların kontrolüne geçmiştir. Ruanda destekli ayrılıkçı örgüt 2025 yılı itibarıyla Kivu bölgesinde yer alan Bunagana, Kiwanja, Kitchanga, Rubaya, Rutshuru ve Goma dâhil olmak üzere büyük kasaba ve şehirleri kontrol altında tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Demokratik Kongo Cumhuriyeti, İsyan, M23, Ruanda

TÜRKİYE'NİN AFRİKA'DA ARABULUCULUK VİZYONU: ANKARA SÜRECİ ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

Tunç DEMİRTAŞ

Dr., SETA, demirtastunc@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9267-9345

Bu çalışma, Türkiye'nin Afrika'daki arabuluculuk vizyonunu ve diplomatik kapasitesini, Somali-Etiyopya arasındaki kriz bağlamında başlatılan Ankara Süreci örneği üzerinden değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel araştırma sorusu, "Türkiye'nin Ankara Süreci çerçevesinde izlediği arabuluculuk stratejileri, bölgesel barış ve istikrar inşasına nasıl katkı sunmuştur?" sorusudur. Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş, vaka analizi ve belge taraması teknikleri kullanılmıştır. Türkiye'nin Somali ve Etiyopya ile yürüttüğü diplomatik temaslar, barış süreçlerine dair uluslararası hukuk ve arabuluculuk teorileri ekseninde analiz edilmiştir. İnceleme kapsamında kolaylaştırıcı ve güç temelli arabuluculuk modelleri karşılaştırmalı olarak ele alınmaktadır. Ankara Süreci, Somali'nin egemenlik haklarına saygı temelinde Etiyopya ile deniz erişimi konusunun diplomatik yollarla çözülmesini hedeflemiş; süreç sonunda 11 Aralık 2024 tarihinde imzalanan Ankara Deklarasyonu ile Etiyopya'nın Somali'nin bağımsızlığına ve toprak bütünlüğüne bağlılığı teyit edilmiştir. Bu gelişme, Türkiye'nin bölgesel güvenlik ve barış süreçlerindeki etkili arabuluculuk rolünü pekiştirmiştir. Çalışmanın bulguları, Türkiye'nin Afrika Boynuzu'nda diplomasiye dayalı, dengeli ve sürdürülebilir barış mekanizmaları geliştirme kapasitesini artırdığını göstermektedir. Sonuç olarak Türkiye, Ankara Süreci ile sadece Somali-Etiyopya gerilimini azaltmakla kalmamış; aynı zamanda Afrika genelinde güvenilir bir arabulucu ve barış aktörü olarak uluslararası alanda konumunu güçlendirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Arabuluculuk, Ankara Süreci, Somali, Etiyopya, Afrika Boynuzu

BİR DEVRİMİN ÖNCÜSÜ: BURKİNA FASO'DA THOMAS SANKARA ÖRNEĞİ

Cihan DABAN

Dr. Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, dabancihan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2890-2415

Özet

Burkina Faso, Batı Afrika'da yer alan ve denize kıyısı olmayan bir ülkedir. Diğer tüm Afrika ülkeleri gibi Burkina Faso da sömürgeciliğin ağır izlerini taşıdı. İkinci Dünya Savaşı sırasında, ABD Başkanı Franklin D. Roosevelt ve İngiltere Başbakanı Winston Churchill'in öncülüğünde ilan edilen Atlantik Şartı, sömürge halklarının kendi kaderlerini tayin etme hakkını ilan etti. Bu kararın etkisiyle, sömürge topraklarında yaşayan halklar kurtuluş mücadelelerini genişlettiler. Bu bölgelerden biri de Yukarı Volta'ydı. Uzun yıllar Fransız sömürgesi olan Yukarı Volta 1960 yılında bağımsızlığını ilan etti. Bağımsızlığın ilan edilmesinden sonra ülkedeki en büyük sıkıntı yönetimi ele geçirmek için askeri darbelerin yaşanması oldu. Thomas Sankara'nın iktidara geldiği Ağustos 1983 tarihine kadarki süreçte Yukarı Volta'yı yönetenler askeri darbelerle görevden alındılar. Fransa, Madagaskar ve Fas'ta subay olarak eğitim gören Sankara, 1980 yılında Albay Saye Zerbo'nun planladığı askeri darbede yer aldı. Zerbo'nun rejimi altında devlet bakanı olarak atanan Sankara'nın görev süresi ideolojik anlaşmazlıklar nedeniyle kısa sürdü ve görevden alınmasına yol açtı. Kısa bir süre sonra Zerbo, Jean-Baptiste Ouédraogo liderliğindeki 1982 darbesiyle devrildi. Ancak Ouédraogo'nun iktidarı da kısa sürdü; 4 Ağustos 1983'te Blaise Compaoré liderliğindeki ve halk tarafından desteklenen isyancı bir birlik olan Po Garnizonu tarafından devrildi. Aynı gün Ulusal Devrim Konseyi kuruldu ve Sankara, devlet başkanı olarak atandı. Seleflerinin aksine Sankara birleştirici ve kapsayıcı politikalar izledi. Halkın çıkarlarını temsil eden örgütleri birleştirmeye çalıştı ve özellikle Devrimi Savunma Komiteleri kurmaya odaklandı. Bu komiteler, sömürgecilik mirasının ortadan kaldırılması, halk egemenliğinin güçlendirilmesi, sömürgeci güçlerin etkisinin azaltılması ve siyasi, ekonomik, kültürel, eğitim ve sağlıkla ilgili geniş reformların başlatılması gibi ilkelere dayanıyordu. Ayrıca, Devrimci Halk Mahkemeleri de hem siyasi bağımsızlık hem de demokratik hukuk reformu elde etmek amacıyla kuruldu. Bu girişimler açık oturumlar aracılığıyla şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşıldı. Bu tür politikalar Sankara'nın dört yıllık yönetiminin temelini oluşturdu. Bu nedenledir ki Sankara'nın iktidarı döneminde "onurlu insanların ülkesi" anlamına gelen "Burkina Faso" ismi Yukarı Volta isminin yerine kullanılmıştır. Sankara sadece iç dönüşümü değil, aynı zamanda eski sömürgeci güç olan Fransa'nın etkisini de ortadan kaldırmayı hedefledi. Afrika Birliği Örgütü ve Birleşmiş Milletler'deki oturumlarda sömürgeci güçlerin etkisiz hale getirilmesini hararetle savundu. İktidarı boyunca (1983-1987) yerli malların üretimine ve tüketimine önem verdi. 15 Ekim 1987'de, Blaise Compaoré liderliğindeki Halk Cephesi adlı bir grup tarafından Sankara'ya karşı bir darbe gerçekleştirildi. Halk Cephesi olarak bilinen bir grup tarafından düzenlenen darbe, Sankara ve birkaç destekçisinin ölümüyle sonuçlandı. Bu gelişmeler ışığında, bu çalışma Burkina Faso'da devrimci reformların öncüsü olan Thomas Sankara'ya odaklanmakta ve onun dönüştürücü politikalarının mirasını incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sömürgecilik, Afrika, Burkina Faso, Thomas Sankara.

İNGİLTERE SÖMÜRGECİLİĞİNE KARŞI AFRİKA'DA YERLİ DİRENİŞİ: MZEE JOMO KENYATTA LİDERLİĞİNDE KENYA ÖRNEĞİ[1]

Emine Zeynep DABAN

Dr., Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler ABD, Bağımsız Araştırmacı, zeynepdbn16@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7544-316X

Özet

Afrika'da 15. yüzyılda başlayan sömürgecilik faaliyetleri 1884-85'te düzenlenen Berlin Afrika Konferansı'yla hukuki bir zemine yerleştirildi. Bu tarihten sonra Cape Town'dan Kahire'ye kadar sömürgelerini birleştirmek isteyen İngiliz Yönetimi hedefine bir Doğu Afrika ülkesi olan Kenya'yı koydu. İngiliz Yönetimi, Kenya'daki sömürgecilik faaliyetlerine IBEAC ve onun desteklediği misyonerlerle başladı. Bu süreçte demiryolu ve telgraf gibi çeşitli altyapı hizmetleri kurmaya çalışan İngilizler, Kamba, Nandi gibi yerli kabilelerin direnişleriyle karşılaştı. Topraklarını gasp eden ya da çok düşük fiyatlarla satın alan beyaz yerleşimcilere karşı kabilelerin birbirlerinden bağımsız olarak başlattıkları ayaklanmalar kısa sürede İngiliz askeri birlikleri tarafından bastırıldı. 1920'den sonra İngiliz Sömürge Yönetiminin yerliler üzerindeki baskısı artmaya başladıkça Kikuyu kabilesinin öncülük ettiği yerliler arasında daha örgütlü bir direniş hareketi oluşmaya başladı. Mülkiyet sorunları, kulübe vergisi, kipande, işçi ücretlerindeki kesintiler, ihracat ürünleri yetiştirmeye getirilen kısıtlamalar ve siyasi temsil gibi problemlere odaklanan YKA, KCA ve KAU gibi örgütler, yerlilerin sömürgeci İngilizlere karşı birleşmelerinde önemli bir rol oynadı. 1941 yılında Atlantik Beyannamesi ile dekolonizasyon sürecinin ilk fişeğinin ateşlenmesiyle Kenya'da sömürgeci İngilizlere karşı varolan tepki bağımsızlık çığlığına dönüştü. İngiliz Sömürge Yönetiminin baskısı 1952'de çözümün şiddet olduğuna inanan Mau Mau isyancılarının ortaya çıkmasına neden oldu. Tüm baskılara rağmen şiddeti çözüm olarak görmeyen Mzee Jomo Kenyatta'nın izlediği barışçıl diplomasi sonucu 12 Aralık 1963 tarihinde Kenya bağımsızlığını kazandı. Bu bağlamda, bu makale Kenya'nın Jomo Kenyatta'nın liderliğinde İngiliz sömürgeciliğinden nasıl bağımsızlığını kazandığını anlatmaktadır. Bu çerçeveden hareketle Kenya halklarının direniş öyküsünün nasıl oluştuğunu ve Jomo Kenyatta'nın bu direnişe ne gibi katkılarda bulunduğunu ortaya koymaktadır. Sunum doğrultusunda öncelikle Kenya'nın İngilizler tarafından nasıl sömürgeleştirildiği ve ardından Kenya'nın sömürge dönemindeki durumu analiz edilmektedir. Daha sonra dekolonizasyon süreci ile birlikte Kenya halklarının oluşturduğu gruplara değinilmekte ve Jomo Kenyatta'nın bu süreçteki faaliyetleri vurgulanmaktadır. Dekolonizasyon sürecinin ardından Jomo Kenyatta liderliğinde bağımsızlığın ilan edildiği Kenya'da Jomo Kenyatta dönemine odaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sömürgecilik, Afrika, İngiltere, Kenya, Mzee Jomo Kenytta

[1] Bu çalışma, 2019 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Uluslararası İlişkiler Tezli Yüksek Lisans programında tamamlanan *Afrika'da Yerli Direnişi ve Bağımsızlık Hareketleri: Mzee Jomo Kenyatta Liderliğinde Kenya* tezinden türetilmiştir.

SUDAN İÇ SAVAŞI: TÜRKİYE'NİN ARABULUCULUK DİPLOMASİSİ

Gözde SÖĞÜTLÜ

Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, gozdesogutlu@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5263-0886

Sudan'da Ömer El Beşir yönetiminin otuz yıllık diktatörlük rejiminin yıkılmasının yarattığı siyasi boşluğun ardından General Abdel Fattah al-Burhan liderliğindeki Sudan ordusu ile Hemedti lakabıyla ünlü Mohamed Hamdan Dagalo liderliğindeki paramiliter Hızlı Destek Kuvvetleri arasında başlayan iç savaş milyonlarca insanın yerinden edilmesine ve binlerce can kaybına yol açtı. Sahel, Kuzey Afrika, Afrika Boynuzu ve Kızıldeniz'i birbirine bağlayan stratejik bir konumda yer alan Sudan'daki istikrarsızlık ve çatışmalar ülke sınırlarının ötesine taşarak bölgesel güvenliği tehdit eder hale geldi. Çatışmalar üçüncü yılına girerken dünyanın en ciddi insani krizi konumundaki iç savaşın tarafları arasındaki gerilimi azaltmaya yönelik arabuluculuk çabalar, çatışan tarafların parçalanmış yapısı, arabulucu konumundaki aktörlerin pragmatik yaklaşımları ve çatışma yönetimi çabalarının hatalı bir çatışma analizine dayanıyor olması ve gibi faktörler nedeniyle başarısızlıkla sonuçlandı.

Etnik fay hatlarının araçsallaştırılmasıyla bölgesel bir çatışma riskini tetikleyen iç savaşta son dönemde bölgede insani diplomasi, ekonomik iş birliği ve güven artırıcı önlemlere dayalı Türkiye'nin arabuluculuk diplomasisi ön plana çıktı. Sudan'daki anlaşmazlıkların çözüme kavuşturulması için tarafsız ve işlevsel diplomatik rol üstlenen Türkiye'nin girişimleri, küresel barış inşası aktörü rolünü güçlendiren bir dizi diplomatik girişiminin sonuncusunu ifade etmektedir. Türkiye'nin, Sudan ile güçlü tarihi ilişkilere sahip olmasının yanı sıra iç savaşın tarafları arasında diyalog zemini oluşturmasına imkan sağlayacak Birleşik Arap Emirlikleri gibi bölgesel aktörlerle de ilişkilerini geliştirmesi iç savaşın temel nedenlerinin ele alınarak işbirliğinin geliştirilmesi temeline dayanan arabuluculuk diplomasisi üzerinde güçlendirici etki yaratmaktadır. Türkiye'nin bölgesel barışı destekleme taahhüdüyle örtüşen ve eşit egemenlik ilkesine dayalı arabuluculuk diplomasisi, insani ve ekonomik açıdan yıkıcı etkiler doğuran Sudan iç savaşının çözümünde kapsamlı bir barış çerçevesi sunma kapasitesini vurgulamaktadır. Ankara'nın bölgeye barış ve istikrar getirme üzerine inşa ettiği arabuluculuk imajını pekiştiren bu durum Türkiye'ye hem bölgesel olarak daha görünür bir profil ve daha yüksek bir statü kazandırmakta, hem de ulusal ve uluslararası alanda prestijini artırmaktadır.

Çalışma, Sudan iç savaşın kendine özgü dinamikleri doğrultusunda Türkiye'nin arabuluculuk diplomasisinin çatışan taraflar arasında karşılıklı anlayışı ve iletişimi teşvik ederek çatışmanın şiddetinin azaltılmasını ve böylece uzun vadede barış ve istikrarının tesis edilmesini teşvik edeceği tezine dayanmaktadır. Bu kapsamda Afrika Boynuzu'ndaki siyasi ve güvenlik gelişmelerinin şekillendirilmesinde diplomatik olarak giderek daha derinlemesine ve proaktif roller üstlenen Türkiye'nin, Sudan'da yürütmüş olduğu arabuluculuk diplomasisini kolaylaştıran faktörler incelenecektir.

Anahtar Kelimeler*:* İç Savaş, Sudan, Türkiye, Arabuluculuk.

AFRİKA'NIN EKONOMİK GÜVENLİK RİSKİ: BORÇ TUZAĞI DİPLOMASİSİ HEGEMONİK BİR İLLÜZYON MU?

Emre SAYGIN

Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü,
emre.saygin@ogu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2939-1562

Özet

Bu çalışmada Afrika'nın ekonomik güvenlik riskleri "borç tuzağı diplomasisi" kavramı etrafında tartışılacaktır. Borç tuzağı diplomasisi; fon fazlası bulunan ülkelerin, kaynak potansiyeli yüksek ülkelere/bölgelere (muhtelif projelere dayalı olarak) bilinçli şekilde aşırı finansman sağlayıp, borcun geri ödenememesi durumunda borç-sermaye takası yoluyla stratejik varlığını arttırması olarak tanımlanabilir. Bu kavram literatürde, milenyum sonrasında küresel politik ekonomideki özgül ağırlığı hissedilir şekilde artan Çin'in Afrika'daki yayılma stratejisi olarak öne çıkarılır. Bu noktada çalışmanın varsayımlarından ilki, Afrika özelinde Çin'in borç tuzağı diplomasisi öne çıkartılsa da benzer şekilde Batılı ülkelerin borç tuzağının da benzer şekilde ilerlediğidir. Bu varsayımı sınamak için Afrika'ya yönelen doğrudan yabancı sermaye yatırım stokunun kaynak ülke bazında yapısı incelenmiştir. Buna göre Afrika'ya yönelen dış yatırım stokunun ağırlıklı kısmının halihazırda Avrupalı devletlere ve Amerika Birleşik Devletleri'ne ait olduğu görülmüştür. Çalışmanın ikinci varsayımı, Afrika'da borç tuzağı diplomasisinin liman, köprü ve sair kritik altyapı tesislerinin ele geçirilmesine odaklanıldığıdır. Bu varsayımı test etmek için Afrika'ya yönelen doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının sektörel dağılımına bakılmıştır. Buna göre, küresel ölçekte yeşil alan mega projelerinin giderek artan bir kısmını kendine çekmeyi başaran Afrika'da, açıklanan sıfırdan projelerin %85'i hizmetler sektörüne yöneldiği anlaşılmıştır. Keza dış yatırımların değerine göre en büyük on endüstri içinde yapım işlerinin payı %10 düzeyinde kalmaktadır. Çalışmanın üçüncü varsayımı, borç tuzağı diplomasisi literatürde yeni olsa da Batı menşeli borç tuzağı pratiği tarihinin daha eski olduğudur. Bu durumu anlaşılabilir kılmak için Batı menşeli ve Batı-itişli olarak (Çin'in bölgesel rakibi) Hindistan merkezli genişleyen literatürün yanlı tutumuna dikkat kesilmek gerekir. Kuşkusuz Çin'in genişleme ve derinleşme stratejisi Afrika'nın ekonomik güvenlik mimarisi için önemli riskler barındırmaktadır. Bununla birlikte, (çok daha eskilere gitmeye gerek olmaksızın) Dünya Bankası'nın Batı-dışı ekonomilerdeki altyapı projelerine yönelik etkin olmayan finansmanlarını ve geri ödeme güçlüğü çeken ülkelerin Washington (ve Post Washington) Uzlaşısı'nın ideolojik prensipleri dikte edilerek IMF tarafından borçlandırılmasını hatırlamak yeterlidir. Sonuç olarak, Çin'in Afrika'daki borç tuzağı diplomasisi etrafında genişleyen literatürün, Batılı ülkelerin ve Batı menşeli çok uluslu şirketlerin Afrika'daki stratejik devamlılığını gizlemeye yönelik bir illüzyon olduğu değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Afrika, Batı, Çin, Ekonomik Güvenlik, Borç Tuzağı Diplomasisi.

İNSANİ GÜVENLİK PERSPEKTİFİNDEN TÜRKİYE-SOMALİ İLİŞKİLERİNİN ANALİZİ

Ahmet Burak BAYKUŞ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, aburak.baykus@std.hku.edu.tr , ORCID: 0009-0008-0850-3290.

Pelin ALİYEV

Dr. Öğr. Üyesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü & Afrika Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, pelin.aliyev@hku.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2466-2132.

Özet

Bu araştırmanın amacı, insani güvenlik perspektifinden Türkiye-Somali ilişkilerini incelemektir. Türkiye'nin 1998 yılında Dışişleri Bakanı İsmail Cem döneminde başlattığı Afrika Açılım Eylem Planı, Türkiye-Afrika ilişkilerinde bir dönüm noktası olmuş ve bu plan, Türkiye'yi Afrika kıtasında önemli ve etkili bir aktör haline getiren bir sürecin başlangıcı olmuştur. Bu sürecin en somut örneklerinden biri ise Türkiye-Somali ilişkileri olmuştur. Somali, özellikle 2000'li yıllar itibarıyla Türk dış politikasında önemli bir yer edinmeye başlamıştır. Türkiye'nin Somali'ye yönelik politikalarında iki gelişme belirleyici olmuştur: Bunlardan birisi, 1991 yılında başlayan iç savaş, ikincisi ise, ülkede yaşanan yoğun kuraklık olmuştur. Bu iki gelişme Somali'de büyük bir insani krizin yaşanmasına yol açmıştır. On binlerce insan hayatını kaybederken milyonlarca insan zorunlu olarak göç etmiş ve yine milyonlarca insan açlıkla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Somali'de insani güvenliği sağlamak adına Türkiye tarafından iç savaş, kuraklık ve açlıktan etkilenen Somali halkının ihtiyaçlarının karşılaması amacıyla yoğun insani diplomasi faaliyetleri yürütülmüştür. 2010 yılında Türkiye, Birleşmiş Milletler nezdinde İstanbul Somali Konferansı'na ev sahipliği yapmış ve iç savaştan derinden etkilenen Somali'nin kalkınması için uluslararası iş birliklerini teşvik etmiştir. 2011 yılında ülkede yaşanan yoğun kuraklık, yol açtığı kıtlık nedeniyle ülke nüfusunun yarısından fazlasını ciddi şekilde etkilemiştir. Türkiye, bu noktada iki politika izlemiştir: Birincisi, doğrudan insani yardımlar göndererek Somali halkının ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmıştır. İkincisi, Somali'de yaşanan insani krizi uluslararası arenaya taşıyarak ülkeye daha fazla yardımın gerçekleşmesi için çaba harcamıştır. Bu diplomatik adımlar, Türkiye ile Somali arasındaki ilişkileri olumlu yönde etkilemiş ve farklı alanlarda iş birlikleri yapılmasının önünü açmıştır. Somali'de insani krizlerin derinleşmesine neden olan bir diğer faktör de hiç şüphesiz yaşanan çatışmalar olmuştur. Türkiye çatışmaların önüne geçebilmek için mevcut hükümet ile askeri güvenlik anlaşmaları imzalanmış ve Somali ordusunun eğitimi için de gerekli desteği vermiştir. Bu araştırmada, Türkiye-Somali ilişkileri insani güvenlik perspektifinden incelenmiş ve ikili ilişkilerin ivme kazanmasının en önemli nedenlerinden birinin Türkiye tarafından Somali'de yaşanan insani kriz karşısında yürüttüğü insani diplomasi faaliyetleri olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk Dış Politikası, Somali, Gıda Güvenliği, İnsani Güvenlik, İnsani Diplomasi.

ÇATIŞMA ORTAMINDA İŞLENEN SUÇLAR: ABD'NİN AFGANİSTAN MÜDAHALESİ SONRASINDA UYUŞTURUCU TİCARETİ

Merve KARATAŞ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler ABD, merve.karatas3@std.hku.ed.tr, ORCID: 0009-0001-9129-6120

Özet

Çatışma ortamlarında suç, sıradan kriminolojik vakaların ötesinde siyasi, ekonomik ve toplumsal dinamiklerle birleşerek çok boyutlu bir niteliğe bürünmektedir. Devletin kurumsal kapasitesinin zayıfladığı, hukukun üstünlüğünün işlemez hâle geldiği ve silahlı grupların güç kazandığı bu koşullarda, yasa dışı faaliyetler hayatta kalma stratejilerinin bir parçası hâline gelmektedir. Savaş ya da iç çatışma süreci, ekonomik istikrarsızlığı derinleştirdiğinden, uyuşturucu ticareti hem silahlı gruplar hem de yerel halk için cazip bir seçenek oluşturmaktadır. Afganistan örneği, özellikle 2001 sonrasındaki gelişmelerle bu etkileşimi çarpıcı biçimde yansıtmaktadır. Sovyet işgalinden itibaren farklı dış müdahaleler ve iç dönüşümlerle sarsılan ülke, devlet otoritesinin zayıflığı ve aşiret yapılarının devamlılığı nedeniyle istikrara kavuşamamıştır. ABD öncülüğündeki askerî müdahale, terörle mücadeleyi öncelemesine karşın, uyuşturucu ticaretinin karmaşık boyutunu engelleyememiştir. "Yok Etme", "Yasaklama", "Alternatif Üretim" ve "Halk Desteği Sağlama" gibi politikalar uygulanmış, ancak haşhaş tarlalarının fiziksel imhası veya yasal yaptırımlar kısa vadeli sonuçlar sağlasa da "balon etkisi" doğurarak ekim faaliyetlerini farklı bölgelere kaydırmıştır. Kolluk birimlerinin yetersizliği ve yolsuzluk mekanizmalarının yaygınlığı, büyük uyuşturucu ağlarına darbe vurmayı güçleştirmiş; çoğunlukla küçük üreticilerin hedef alındığı bir tablo ortaya çıkmıştır. Uluslararası toplumun "ulus inşası" söylemi ve kalkınma projeleri, başlangıçta yerel topluluklara destek verse de, silahlı grupların ve güçlü aşiretlerin kontrolünü kırmakta yeterli olmamıştır. Yolsuzluk, kurumsal zafiyet ve alternatif gelir kaynaklarının sınırlılığı, afyon ekimini kırsal kesimler için kısa vadede cazip bir gelir kapısı hâline getirmektedir. Güvenlik ve altyapı yetersizlikleri, "alternatif üretim" projelerinin sürdürülebilirliğini sınırlamaktadır. ABD'nin terörle mücadele eksenli operasyonları, Taliban ve El-Kaide gibi yapıların zayıflatılmasına odaklansa da, "uyuşturucu sorunu" çok boyutlu yapısıyla çözülmeden kalmıştır. 2021'de Taliban yönetimi afyon ekimine resmî yasak getirse de, ülkenin derin ekonomik sıkıntıları ve yapısal sorunları, uygulanabilirliği şüpheli kılmaktadır. Bu tablo, yalnızca askerî önlemlerin veya polisiye tedbirlerin yeterli olmadığını; yolsuzlukla mücadele, altyapı yatırımları ve alternatif istihdamı içeren kapsamlı stratejilerin zorunlu olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Afganistan, Çatışma Ortamı, Uyuşturucu Ticareti

AFRİKA KITASAL SERBEST TİCARET BÖLGESİ (AFCFTA) VE EKONOMİK KALKINMA: EĞİLİMLER, ZORLUKLAR VE GELECEK PERSPEKTİFLERİ

Vildan DERİNCE

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı İktisat Tezli YL Programı Mezunu, v.derince@outlook.com, ORCID: 0000-0001-9028-8738

M. Hanifi ASLAN

Prof. Dr. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İktisat Bölümü, mhanifi.aslan@hku.edu.tr, ORCID 0000-0002-6970-7480

Özet

Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi Anlaşması (AfCFTA), 1,4 milyarlık nüfusu ve 3,4 trilyon dolarlık GSYH'siyle küresel ölçekte en büyük serbest ticaret alanlarından birini oluşturma potansiyeline sahiptir. 2018'de imzalanıp 2021'de yürürlüğe giren anlaşma, 2035'e kadar kıta içi ticaretin payını iki katına çıkarmayı ve sanayileşme ile kapsayıcı büyümeyi desteklemeyi hedeflemektedir. Anlaşmanın tam uygulanması, 2035'e kadar 450 milyar dolarlık ilave ekonomik kazanç, %7'lik GSYH artışı ve 30 milyon kişinin yoksulluktan kurtulması gibi kazanımlar sağlayabilir. Tarife dışı engellerin azaltılması, bölgesel tedarik zincirlerinin gelişimi ve sanayi katma değerinin artışı da bu sürecin temel çıktıları arasındadır. Bu kazanımlar, tarifelerin kaldırılması yanında altyapı yatırımlarının artırılması, kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi ve üretim yapısının çeşitlendirilmesiyle mümkün olacaktır. Yapısal dönüşüm politikaları, makroekonomik istikrar ve kalkınmacı yönetişim bu süreçte kilit rol oynayacaktır. AfCFTA'nın başarısı, insan kaynaklarının geliştirilmesi ve teknolojik ilerlemelerle doğrudan bağlantılıdır. Eğitim reformları, teknik ve mesleki eğitimin güçlendirilmesi ve yükseköğretimde kıta içi ve dışı iş birliklerinin artırılması; uzun vadeli kalkınma vizyonunun temelini oluşturacaktır. İnsan sermayesinin geliştirilmesi, sadece ekonomik rekabet değil, stratejik özerklik açısından da belirleyici olacaktır. AfCFTA aynı zamanda kıtanın ekonomik bağımsızlığını güçlendirmeyi amaçlayan stratejik bir araçtır. Ancak uygulama süreci; Çin'in altyapı yatırımları, AB'nin dijital stratejileri, ABD'nin jeopolitik çıkarları ve Türkiye'nin artan angajmanları gibi küresel etkilerden bağımsız değildir. Bu çok kutuplu ortam, kıtasal stratejilerin dinamik bir zeminde şekillenmesine neden olmaktadır. Türkiye'nin savunma, müteahhitlik, tarım makineleri, lojistik ve teknik eğitim alanındaki iş birlikleri, karşılıklı faydaya dayalı ilişkiler kurma açısından dikkat çekici ve özellikle önemlidir. Bununla beraber, entegrasyon sürecinin faydaları kıta genelinde homojen bir şekilde dağılmayabilecektir. Gelişmiş sanayi ve lojistik altyapılara sahip Kuzey Afrika ülkeleri avantajlı konumdayken; Sahra-altı Afrika'sı altyapı ve kapasite eksiklikleri nedeniyle geri planda kalabilecektir. Bu nedenle bölgesel eşitsizlikleri gözeten politikalar büyük öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Afrika, AfCFTA, ekonomik kalkınma, bölgesel entegrasyon, sanayileşme, insan sermayesi, Türkiye-Afrika ilişkileri

DEMOKRATIKLEŞME, GÜVENLIK VE KALKINMA İLIŞKISI: GANA ÖRNEĞI

Gözdehan ALTINKAYNAK

Yüksek Lisans Öğrencisi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler ABD, gozdealtnkaynk@gmail.com, ORCID: 0009-0002-5924-1864

Özet

Gana, 1957 yılında İngiltere'den bağımsızlığını kazanarak Sahra Altı Afrika'da sömürge yönetiminden kurtulan ilk ülke olmuştur. Bu tarihsel başarı, ülkeyi kıtanın siyasi dönüşüm süreçlerinde öncü bir aktör haline getirmiştir. Ancak bağımsızlık sonrası dönem, siyasal istikrarsızlık, askeri darbeler ve ekonomik kırılganlıklarla şekillenmiştir. 1966–1992 yılları arasında gerçekleşen yedi askeri darbe, demokratik kurumların gelişimini engellemiş, yönetişim kapasitesini zayıflatmış ve kalkınma politikalarının sürdürülebilirliğini tehdit etmiştir. 1981 yılında Jerry Rawlings liderliğinde kurulan askeri rejim, IMF ve Dünya Bankası destekli yapısal uyum programlarıyla ekonomik reformlara yönelmiştir. Ancak siyasi özgürlüklerin sınırlandırıldığı bu dönem, demokratikleşme açısından sınırlı bir ilerleme sağlamıştır. 1992 yılında kabul edilen anayasa ile çok partili demokratik sisteme geçilmiş ve Rawlings sivil bir lider olarak seçimleri kazanmıştır. 2024 seçimlerinde John Dramani Mahama'nın yeniden seçilmesiyle birlikte Gana, barışçıl iktidar değişimi sürecini bir kez daha başarıyla gerçekleştirmiştir. Günümüzde Gana, Afrika kıtasında demokratik istikrarını büyük ölçüde koruyan nadir ülkelerden biridir. Freedom House'un 2025 yılı verilerine göre, ülke 100 üzerinden 80 puanla "Özgür" kategorisinde yer almakta; seçimler genel olarak özgür ve adil kabul edilmektedir. Ancak yolsuzluk, gelir eşitsizliği, medya özgürlüğü üzerindeki baskılar ve kurumsal şeffaflık eksiklikleri demokratikleşme sürecini yavaşlatmaktadır. Ekonomik anlamda ise Gana, 2022'de dış borç yükü nedeniyle temerrüde düşmüş ve IMF ile 3 milyar dolarlık bir program imzalamıştır. 2025 yılı itibarıyla yapılan dördüncü gözden geçirme ile birlikte 370 milyon dolarlık yeni bir finansman diliminin serbest bırakılması öngörülmektedir. Ancak bu süreçte uygulanan mali sıkılaştırma politikaları, yüksek enflasyon ve artan yoksulluk gibi sosyal riskleri de beraberinde getirmiştir. Güvenlik alanında, kuzey bölgelerdeki etnik çatışmalar ve yasa dışı altın madenciliği (galamsey) ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Galamsey faaliyetleri, çevreyi tahrip etmekle kalmayıp, aynı zamanda gıda güvenliğini de riske atmaktadır; birçok kakao çiftçisi, madenciliğe yönelerek tarımı terk etmektedir. Bu durum, küresel çikolata fiyatlarını da olumsuz etkilemiştir. Gana hükümeti, 2025 yılı itibarıyla yabancıların küçük ölçekli altın piyasasından çekilmesini zorunlu kılmış ve GoldBod adlı yeni bir düzenleyici otorite kurmuştur. Bu çalışma, Gana'nın demokratikleşme sürecini, güvenlik sorunları ve kalkınma hedefleri ile birlikte ele alarak, uluslararası politik ekonomi bağlamında değerlendirir. Gana örneği, siyasal istikrarın yalnızca demokratik temsil açısından değil, aynı zamanda sürdürülebilir kalkınma ve toplumsal güvenliğin inşası açısından da belirleyici olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Gana, demokratikleşme, askeri darbeler, siyasi istikrar, sürdürülebilir kalkınma, güvenlik

TUNUS'TA HABİB BOURGUİBA DÖNEMİNDEKİ KADIN HAKLARI KAZANIMLARININ TUNUS DEMOKRATİKLEŞMESİNE ETKİSİ

Mahir ATAY

Doktora Öğrencisi, Kartaca Üniversitesi, Tunus Hukuk, Siyaset ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Tunus, mahiratay1994@gmail.com, ORCID : 0009-0005-3870-6556

Özet

Tunus'un modernleşme ve demokratikleşme süreci, bağımsızlık sonrası ilk cumhurbaşkanı olan Habib Bourguiba'nın reformist politikaları çerçevesinde şekillenmiştir. Bu sürecin en dikkat çekici yönlerinden biri, kadın haklarına yönelik kapsamlı düzenlemelerdir. 1956 yılında yürürlüğe giren Kişisel Statü Kanunu (Code du Statut Personnel), İslam dünyasında bir ilk olarak çok eşliliği yasaklamış, kadınlara boşanma ve velayet hakları tanımış, evlenme yaşını yükseltmiş ve evlilikte kadın rızasını zorunlu kılmıştır. Bu reformlar, yalnızca kadınların toplumsal konumunu güçlendirmekle kalmamış, aynı zamanda seküler bir hukuk anlayışının tesisine de zemin hazırlamıştır.

Bourguiba'nın kadın haklarını merkeze alan politikaları, toplumsal cinsiyet eşitliğini devlet politikası haline getirerek kadınların kamusal alanda daha görünür hale gelmesine katkı sağlamıştır. Kadınların eğitime ve iş gücüne artan katılımı, sivil toplumun gelişmesini desteklemiş; bu da Tunus'un demokratikleşme yönündeki dönüşümünde önemli bir yapıtaşı olmuştur. 2011 Devrimi sonrasında kadınların siyasi süreçteki aktif rolü, bu tarihsel birikimin bir yansımasıdır. Nitekim, Arap Baharı sürecinde kadınların demokratik taleplerin taşıyıcısı olarak öne çıkması, Bourguiba döneminde atılan temellerin uzun vadeli etkisini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, Bourguiba döneminde gerçekleştirilen kadın hakları reformları, yalnızca bireysel hakları geliştirmekle sınırlı kalmamış; aynı zamanda hukuki ve kurumsal zeminde toplumsal dönüşümü teşvik ederek demokratikleşme sürecine katkıda bulunmuştur. Bu bağlamda Tunus deneyimi, kadın haklarının yalnızca bir eşitlik meselesi değil, aynı zamanda demokratikleşmenin temel dinamiklerinden biri olduğunu göstermektedir.

Bu araştırmanın amacı, Tunus'un bağımsızlık sonrasında Habib Bourguiba liderliğinde gerçekleştirilen kadın hakları reformlarının, ülkenin demokratikleşme sürecine olan etkilerini analiz etmektir. Araştırma, kadınların toplumsal ve siyasal alandaki güçlenmesinin, demokratik kültürün yerleşmesinde oynadığı rolü ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu bağlamda çalışmanın önemi, kadın hakları ile demokratikleşme arasındaki nedensel ilişkiyi Tunus örneği üzerinden inceleyerek, toplumsal cinsiyet eşitliğinin demokratikleşmenin temel dinamiklerinden biri olduğunu vurgulamasında yatmaktadır. Nitel araştırma yöntemi benimsenen çalışmada, tarihsel analiz ve doküman inceleme teknikleri kullanılarak Bourguiba dönemine ait yasal düzenlemeler, siyasi söylemler ve toplumsal tepkiler değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, kadınların eğitim, çalışma hayatı ve kamu yönetimine artan katılımının, sivil toplumun gelişmesine ve demokratik taleplerin kurumsallaşmasına önemli katkılar sağladığını göstermektedir. Ayrıca, 2011 devrimi ve sonrasındaki siyasal süreçlerde kadınların aktif rol üstlenmesinin, geçmişte atılan reform temelleriyle doğrudan ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tunus, Kadın Hakları, Demokratikleşme, Kişisel Statü Kanunu

AFRİKA'DAN BİR DIŞ GÖÇ HAREKETİ: YAHUDİ OLDUKLARI İDDİASIYLA İSRAİL'E YERLEŞTİRİLEN AFRİKALILAR

Neslihan KURAN

Dr., neslihankuran@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3637-0543

Özet

Afrika'dan İsrail'e göç 1970'lerden itibaren başlayan bir harekettir. İsrail'in çeşitli uluslararası (gizli) operasyonlarla İsrail'e getirdiği Afrikalılar 1950'de Yahudilere İsrail'e dönme ve İsrail vatandaşı olma hakkı tanıyan Geri Dönüş Yasası'na (GDY) göre alınan göçmenler kategorisinde değerlendirilmektedir. Yani kalıcı statüde ikametgâh alacak olan yeni Yahudi yerleşimcilerdir. Ciddi maliyetler içeren bu tür göç hareketleri Yahudi Ajansı ve Siyonist kuruluşlar tarafından desteklenmiş ve teşvik edilmiştir. İsrail'e yerleştirilen Afrikalı göçmenlerin ilki Etiyopya'daki Falaşa (Beta Israel) topluluğudur. Uzun yıllar Yahudilikleri tartışılmış ve nihayetinde İsrailoğullarının kayıp Dan kabilesinin soyu oldukları kabul edilerek GDY kapsamında değerlendirilmeleri sağlanmıştır. İsrail'in ilk siyahi Yahudileri olarak Yahudi tarihine geçen söz konusu topluluk kısırlaştırma politikası, kan bağışlarının reddi gibi uygulamalarla GDY'dan yararlanan diğer halklara nazaran farklı bir muameleye tabi tutulmuşlardır. Günümüzde ayrımcılık ve ırkçılığa maruz kaldıkları iddiasıyla sık sık protesto gösterilerinde bulunmaya devam etmektedirler.

Bugün Afrika kıtasından pek çok kabile veya topluluk Falaşa örneğinden hareketle soy olarak Yahudi olduklarını iddia edip İsrail'e iltica talebinde bulunmaktadır. Her bir kabile/topluluğun tezi İsrailoğullarının on iki kabilesinden birinin atası oldukları şeklindedir. İddialarını kanıtlayan herhangi bir veri bulunmamaktadır. Yahudiliği kabul edilmeyen veya şüpheli bulunan Afrikalılar ekseriyeti Sina Yarımadası üzerinden yasadışı yollarla İsrail'e gitmeye devam etmektedir. 2017'de yasadışı yollarla gelenleri ülkelerine dönme ya da Ruanda veya Uganda'ya gönderme kararı alınmış ancak söz konusu karar tam olarak uygulanamamıştır. 2018'de Yahudi olmayan Afrikalı göçmen sayısı yaklaşık 36 bin olarak gösterilmektedir. Bugün İsrail'de Etiyopya dışında Eritre, Sudan, Uganda, Nijerya, Fil Dişi Sahili gibi birçok Afrika ülkesinden üye bulabilmek mümkündür. Ancak birçoğunun yasal durumu belirsiz haldedir. Ne İsrail vatandaşı ne Yahudi'dir. Bu durumun orduya hizmette engel teşkil etmediğini bilmek önemlidir. Hatta 7 Ekim 2023 Aksa Tufanı sonrası İsrail hükümetinin Afrikalılara "asker olmaları şartıyla kalıcı ikamet izni" teklifi göçte ve orduya katılan Afrikalı asker sayısında artışa neden olmuştur. Böylece Afrikalı göçmen rahatsızlığı askeri operasyonlarda Afrikalılardan yararlanma politikasına dönüştürülmüştür. İnsan hakları merkezli çeşitli kurum ve kuruluşlar bu insanların sömürüldüğü gerekçesiyle böyle bir teklife itiraz etmiştir. Sonuç olarak ilk siyahi Yahudi grup Etiyopyalı Falaşa topluluğuna günümüzde çok başka Afrika toplulukları da katılmış, İsrail'in bir parçası olmuştur. Birçoğunun Yahudilikle doğrudan bir bağa sahip olmadığı bu topluluklar İsrail'in "yerleşimci politikası" kapsamında değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İsrail, Afrika, Geri Dönüş Yasası, göç, kayıp kabile, yerleşimci

İMPARATORLUĞA İMAN: CECİL RHODES'UN AMENTÜSÜ

Habibe TEMİZSU

Dr. Öğr. Üyesi, Bingöl Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, habibetemizsu@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1132-6033

Özet

İngiliz emperyalizminin 19. yüzyıl sonundaki ideolojik ve pratik temsilcilerinden biri olan Cecil John Rhodes (1853-1902), hayatta olduğu dönem de dahil olmak üzere, batıda pek çok çalışmaya konu olmuş bir isimdir. Güney Afrika'daki sömürge politikaları, maden ekonomisi üzerindeki etkisi ve *Confession of Faith* adlı metindeki söylemlerine benzer şekilde pek çok cenahta, İngilizlerin küresel hâkimiyet vizyonuna ırkçı ve yayılmacı temellerle hizmet etmiştir. Direkt tercümesi "İnanç Beyanı" şeklinde yapabileceğimiz bu metin 1877'de kaleme alınmış olup İngiliz İmparatorluğu'nun yayılmasını kutsal bir görev olarak gören yoğun bir emperyalist vizyonu gözler önüne sermektedir. Rhodes, İngiliz milletini "dünyanın en üstün ırkı" olarak tanımlar ve bu ırkın mümkün olduğunca geniş topraklara yayılmasının hem insanlık hem de dünya barışı adına hayırlı olacağını iddia etmektedir. Ona göre, her kazanılan toprak parçası, İngiliz soyunun çoğalması ve medeniyetin ilerlemesi anlamına gelmektedir. Taşıdığı emperyal vizyonu hayata geçirmek için bir "gizli cemiyet" kurulması gerektiğini savunan Rhodes'a göre bu cemiyetin görevi, genç İngilizleri küçük yaşlardan itibaren eğitip, sadakatlerini sınadıktan sonra onları İngiliz İmparatorluğu'nun ihtiyaç duyduğu bölgelere göndermek olmalıdır. Aynı zamanda basın ve parlamento gibi kurumsal araçlar aracılığıyla kamuoyuna yön verilmeli ve İmparatorluk birliği korunmalıdır. Cecil Rhodes vasiyetinde tüm mal varlığını, bu amaçlara hizmet edecek bir yapılanma kurulması için vakfetmiştir. Nihai hedefinin Afrika'dan Asya'ya, Amerika'dan Ortadoğu'ya kadar Britanya'nın hâkim olduğu bir dünya düzeni kurmak ve bu sayede savaşları sona erdirmek olduğunu iddia etse de, kaleme aldığı metin, emperyalizm ile idealizm arasında kurulan çarpıcı ama tartışmalı bir köprüyü temsil etmektedir. Zira Cecil Rhodes'un "amentüsü" olarak nitelendirilebilecek bu metin, İngilizlerin "dünyanın en üstün soyu" olduğunu savunan açık bir ırkçılığa dayanmaktadır. Rhodes, Anglo-Saksonların dünya çapında yayılmasının, "aşağı ırklar" olarak gördüğü topluluklar üzerinde sözde olumlu bir etkisi olacağını iddia etmektedir. Bu çalışmada, Rhodes'un açıkça beyaz üstünlüğünü temel almış dünya görüşünü yansıtan, İngiliz sömürgeciliğinin sadece toprak kazanımı değil, aynı zamanda ırksal bir misyonu yerine getirme iddiasındaki 1877 tarihli "Confession of Fatih" adlı yazımı incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Cecil John Rhodes, İngiliz Emperyalizmi, Sömürgeleştirme Misyonu.

AFRİKA'DA BÖLGESEL KALKINMANIN KARŞISINDA TOPRAK GASPI: TOPRAK ADALETİ KURAMI ÇERÇEVESİNDEN GÜNEY KAMERUN ÜZERİNE BİR İNCELEME

Hande SAPMAZ

Öğretim Görevlisi, Dr., Mardin Artuklu Üniversitesi, Proje Koordinasyon Ofisi, handesapmaz@artuklu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2638-6277

Özet

Afrika kıtasının farklı bölgelerinde, ebeveyn hükümetin kalkınma politikaları neticesinde yerli halkların topraklarının gaspına ve buna karşılık hak sahiplerinin hukuki, siyasi, askeri olmak üzere mahiyeti değişkenlik gösteren direnişlerine rastlamak mümkündür. Bölgesel kalkınma ve toprak gaspı arasındaki gerilim, postkolonyal Afrika'da ulus-devlet sınırları içinde ortaya çıkan ayrılma hareketlerini anlamak adına önemli bir değişken olarak kabul edilmelidir. Bu kabul ışığında Güney Kamerun vakası, kültürel, dilsel, etnik farklılaşmanın ötesinde ekonomik marjinalleşmenin ve toprak üzerindeki hak kayıplarının bölgesel bir direnişe nasıl zemin hazırladığını ortaya koyması açısından önemlidir.

Çalışmada, toprak adaleti kuramı üzerinden, devlet destekli kalkınma politikalarının yerli halkların haklarını ihlal eden toprak gaspı biçimlerine nasıl dönüşebildiğine dikkat çekilmektedir. Toprak adaleti kuramı, "bu tür" kalkınma temelli yeniden tahsisleri hak temelli olmayan, dışlayıcı olarak tanımlamaktadır. Çalışmada öncelikle toprak adaleti kuramı açıklanarak ardından toprak gaspı kavramı Afrika bağlamında incelenmektedir. Sonrasında Güney Kamerun vakası açısından toprak gaspı ilk olarak sömürge döneminden kalan tarihsel eşitsizliklerin mekânsal mirası, ikinci olarak Kamerun hükümetinin ve küresel şirketlerin kalkınma politikaları kapsamında değerlendirdikleri agro-endüstriyel projeler açısından detaylandırılmaktadır.

Sonuçta Kamerun hükümeti tarafından "ulusal kalkınma" söylemiyle yürütülen tarımsal projelerin ve toprak tahsislerinin, özellikle Anglofon Kamerun'daki yerli halkların yaşam alanlarını daralttığı ve mülkiyet yapısını dışlayıcı bir biçimde yeniden tanımladığı fark edilmektedir. Bu nedenle Güney Kamerun ayrılma hareketinin 2017'den sonra benimsediği yeni bir kimlik olarak Ambazonya hareketi, hareketin öznesi olan farklılaşmış halkların hâkim halklardan yalnızca etnik-kültürel ayrışmasını değil; ilgili halkların toprak ve kaynaklar üzerindeki özerklik talebinin ifadesi olarak değerlendirilmelidir. Nitekim Güney Kamerun petrol gibi doğal kaynaklara sahip olmasına rağmen bu kaynaklar ayrılma hareketine destek olan faktörler içerisinde değerlendirilememektedir.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma, Toprak Gaspı, Toprak Adaleti Kuramı, Ambazonya (Anglofon Kamerun), Postkolonyal Afrika.

FİLDİŞİ SAHİLİ'NDE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMAYA YÖNELİK ZORLUKLAR VE FIRSATLAR

Muhammet Cuma TIRAŞÇI

Yüksek Lisans Öğrencisi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler ABD, mcuma.tirasci@hku.edu.tr, 0009-0007-9779-7368

Pelin ALİYEV

Dr. Öğr. Üyesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü & Afrika Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, pelin.aliyev@hku.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2466-2132.

Öz

Fildişi Sahili, 1960 yılında Fransa'dan bağımsızlığını kazandıktan sonra ekonomik büyüme ve siyasi istikrarsızlık süreçlerini bir arada yaşamış bir Batı Afrika ülkesidir. Bağımsızlık sonrası Félix Houphouët-Boigny yönetiminde güçlü bir tarımsal ekonomi modeli benimsenmiş, ancak tek parti yönetimi demokratik reformları geciktirmiştir. 1990'lı yıllarda çok partili sisteme geçiş, siyasi krizleri beraberinde getirmiş ve 1999 yılında yaşanan askerî darbe ülkeyi derin bir kaosa sürüklemiştir. 2002 yılında patlak veren iç savaş, ülkeyi kuzey ve güney olarak ikiye ayırmış, ardından gelen 2010 seçim krizi ve ikinci iç savaş, siyasi kutuplaşmayı derinleştirmiştir. Alassane Ouattara yönetiminde ülke ekonomik büyüme kaydetse de demokratik reformlar yetersiz kalmış, siyasi muhalefetin bastırılması ve anayasal değişiklikler toplumsal huzursuzlukları artırmıştır. Günümüzde Fildişi Sahili, ekonomik çeşitlendirme ve sanayileşme çabalarıyla küresel ticaretteki rolünü güçlendirmeye çalışırken, siyasi istikrarsızlık ve demokratik eksiklikler sürdürülebilir kalkınmanın önünde engel oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fildişi Sahili, İç Savaş, Bağımsızlık, Ekonomik Büyüme, Siyasi İstikrar, Demokratik Reformlar

MOZAMBIQUE'S STRUGGLE WITH TERRORISM: REGIONAL INSTABILITY AND INTERNATIONAL ENGAGEMENT

Erdem ÖZLÜK

Assoc. Prof. Dr., Selçuk University, Department of International Relations, eozluk@selcuk.edu.tr , ORCID: 0000-0002-6267-3820

Silale SAIDE

Master Student, Selçuk University, Department of International Relations, silalesaide84@gmail.com, ORCID: 0009-0003-6058-5709

Abstract

This paper analyzes the ongoing terrorist insurgency in Cabo Delgado, a province located in northeastern Mozambique with an estimated population of 2.5 million. Since 2017, the region has been plagued by violent conflict primarily perpetrated by the group initially known as Ansar al-Sunna (Ahlu Sunnah Wa-Jama), later referred to as Mozambique's Al-Shabab, and ultimately recognized as Islamic State Mozambique, following its alignment with the Islamic State (ISIS). Located along the Tanzanian border and rich in natural resources—particularly in energy—Cabo Delgado's security crisis should not be viewed merely as a local issue confined to Mozambique. Rather, it must be understood as a threat with broader implications for the security of the entire Southeast African region. Since 2021, in response to the escalating violence, the Mozambican government has sought assistance not only from neighboring states and regional organizations such as the Southern African Development Community (SADC), but also from global actors including the European Union and the United States. This study first examines the underlying factors of terrorism in Mozambique and traces how the conflict has acquired an international dimension since 2017. Furthermore, it evaluates the roles of global stakeholders involved in addressing this crisis, in which approximately 7,000 people—most of them civilians—have been killed, and thousands more displaced.

Keywords: Mozambique, Cabo Delgado, Terrorism, ISIS

ECONOMIC INTEGRATION AND MONETARY PROSPECTS IN BRICS+: THE ROLE OF AFRICAN MEMBER STATES

Erdem KILIÇ

Assoc. Prof. Dr., Turkish-German University, Department of Economics, erdem.kilic@tau.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1917-2227

Abstract

This study explores the economic and financial integration among BRICS+ countries, with a special focus on the role and challenges of the African members—South Africa, Egypt, and Ethiopia. The recent expansion of BRICS into BRICS+, by adding Egypt and Ethiopia to the original five members, shows a strategic move toward greater cooperation with emerging economies, especially those from Africa. This expansion raises important questions about how well the countries can align their economies, strengthen financial stability, and possibly create a common currency in a larger and more diverse group.

The study examines the economic impact of the New Development Bank's (NDB) investment plan, particularly its USD 30 billion goal for the period 2022–2026. It also looks at the structural challenges that could make it difficult to form a monetary union. The analysis uses a panel dataset from 1992 to 2024, based on information from the International Monetary Fund (IMF), World Bank, and national central banks. Key indicators in the analysis include inflation rates, deposit interest rates, foreign reserves, capital flows, and GDP per capita.

The findings show that inflation rates in BRICS+ countries are generally moving closer together, which supports one of the conditions needed for a successful common currency, according to Optimum Currency Area (OCA) theory. However, there are still large differences between the countries, especially for the African members, who experience more economic instability, weaker financial institutions, and different growth patterns compared to other BRICS+ members. The study also finds that foreign reserves, which are often believed to protect against currency crises, have a limited effect. On the other hand, capital inflows appear to help reduce exchange rate volatility more effectively.

In conclusion, while the addition of African economies brings more diversity and opportunity to BRICS+, it also increases the need for better policy coordination. For African countries, successful participation in a future BRICS+ financial system will require not only more investment but also stronger institutions and better alignment of economic policies.

Keywords: BRICS, economic integration, common currency, capital flows.

THE IMPLICATIONS OF THE GRAND ETHIOPIAN RENAISSANCE DAM (GERD) ON EGYPT'S WATER SECURITY

Ramel KHEDIDJA

Dr., University of Algirs, Faculty of Political Science and International Relations, Algeria, khadija-r@hotmail.fr, ORCID: 0009-0003-5407-892X

Abstract

The Grand Ethiopian Renaissance Dam (GERD) has emerged as one of the most significant and controversial infrastructural projects in Africa, with far-reaching implications for regional geopolitics, transboundary water governance, and Egypt's national security. Situated on the Blue Nile in northwestern Ethiopia, the GERD is designed to be Africa's largest hydroelectric power plant, aimed at addressing Ethiopia's developmental and energy needs. However, for Egypt, a downstream country that depends on the Nile River for over 95% of its water needs, the dam raises grave concerns about water scarcity, agricultural sustainability, and long-term hydrological stability.

This paper explores the multidimensional implications of the GERD on Egypt's water security by examining the historical, legal, hydrological, and political dynamics of the Nile Basin. It begins with an analysis of colonial-era water treaties that shaped Egypt's current water entitlements and investigates Ethiopia's rejection of these agreements on the basis of equitable utilization. The study then assesses the hydrological impact of the dam on Nile water flow, particularly during the dam's filling and operation phases, and outlines the potential risks of reduced water availability in Egypt under various climate and storage scenarios.

The paper further evaluates the tripartite negotiations between Egypt, Sudan, and Ethiopia, highlighting key points of contention, the role of international mediators, and the ongoing diplomatic stalemates. Finally, it addresses Egypt's adaptive strategies, including water conservation policies, desalination efforts, and international legal advocacy.

By offering a comprehensive overview of the GERD crisis, this research contributes to the broader discourse on transboundary water conflict and cooperation, emphasizing the need for sustainable and legally binding frameworks to manage shared water resources in the face of growing environmental and political pressures.

Keywords: Grand Ethiopian Renaissance Dam (GERD), Nile River, Egypt, Water Security, Transboundary Water Disputes, International Water Law, Hydropolitics.

FROM ETHNIC CONFLICTS TO PEACE: BURUNDI'S ROAD TO STABILITY IN EAST AFRICA

Laurette TETERO

Research Fellow, Center for International Relations and Diplomacy, University of Kyrenia,
teterolaurette@gmail.com, ORCID: 0009-0006-7433-4275

Bekir HALHALLI

Asst. Prof., University of Kyrenia, Deparment of International Relations, Kyrenia, TRNC,
bekir.halhalli@kyrenia.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7148-0505

Abstract

Burundi, like many African nations, has endured decades of instability stemming from ethnically driven conflicts. The recurring turmoil between the Hutu and Tutsi communities—beginning in 1965 and resurging in 1972, 1988, and 1993—has significantly impacted the country's sociopolitical landscape. As a developing nation, Burundi is now striving to bolster its domestic GDP and GDP per capita while positioning itself as a leader in promoting sustainable peace and security within the East African Community.

This study explores the historical roots of Hutu-Tutsi tensions, tracing their origins to pre-colonial social hierarchies, where the Tutsis were regarded as the bourgeoisie and the Hutus as the proletariat. These social distinctions, initially class-based, were later weaponized through colonial policies of *divide et impera* (divide and rule), transforming them into deeply entrenched ethnic divisions that culminated in widespread violence and genocide.

Focusing on the postcolonial and post-monarchical eras (1960s to present), this research draws on secondary sources, including scholarly books, academic journals, official reports, memoirs, and digital publications. Key references include the works of historians such as Jean-Pierre Chrétien, Émile Mworoha, and René Lemarchand. Additionally, testimonies—both written and oral—of survivors from the genocides of 1972 and 1993, along with official United Nations documents, are integrated to provide a multifaceted understanding of the conflict.

Ultimately, this case study evaluates the mechanisms and progress through which Burundi has sought to overcome its legacy of ethnic conflict and civil war. It further considers how the nation is forging a path toward sustainable peace, both domestically and as a regional model within the broader African context.

Keywords: Brundi, Ethnic Conflict, Civil War Resulotion, Peacebuilding, East Africa.

PERCEPTIONS OF DEMOCRACY WITHIN THE MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA

Mehmet ÖNDER

Asst. Prof. Dr., Hasan Kalyoncu University, Department of Political Science and International Relations, Gaziantep, Türkiye, mehmet.onder@hku.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5794-3737

Abstract

Democracy support in the Middle East and North Africa constitutes an important element for democratization and the consolidation of transitions from authoritarian rule. Recent research has indicated the sharp decline of popular support to democracy because of extreme instability across the region. In this research, an empirical examination of the most recent data from the Arab Barometer seventh wave across 12 countries provides a comprehensive outlook on citizens' views on democracy in the region. Overall, Arab citizens across all countries included in the data believe that democracy is a better system compared with its alternatives despite its problems. More importantly, more than half the sample in each of the 12 countries agreed that democracy is associated with "weak economic performance", is "indecisive", and fails to maintain "order." Notwithstanding the sizable proportions suggesting negative connotations to democracy, Arab citizens generally still believe that democracy is a desirable "core value" to any society. Evidently, in countries that witnessed large-scale instability, support for democracy seems to dwindle more compared with countries that witnessed free and fair elections and are characterized with lively party politics. This paper contributes to the democratization literature by showing how long-term instability and mediocre economic growth lead to diminished support for democracy in developing countries.

Keywords: Democracy Perceptions, Arab World, Descriptive Analysis

UAE'S STRATEGIC ENGAGEMENT IN AFRICA: A FOCUS ON THE HORN OF AFRICA AND COUNTERING THE INFLUENCE OF THE MUSLIM BROTHERHOOD

Shamil ELFAKI

Master Student, Social Sciences University of Ankara, Institution of Area Studies, Department of African Studies, s.hamil1234@hotmail.com, ORCID: 0009-0003-8407-2932

Abstract:

This paper investigates the UAE's increasing involvement in the Horn of Africa, focussing on the convergence of geopolitical, economic, and ideological objectives. While the UAE's first engagement with Africa was purely economic and portrayed as development assistance based on pan-Arabism and Islamic solidarity, recent activities indicate a change towards a more assertive foreign policy. The report focusses on the Horn of Africa's strategic importance, particularly in light of the 2015 Yemen war, which highlighted the UAE's need to secure Red Sea trade routes and project influence through military and commercial presence.

The paper examines how the UAE has used infrastructure investments—particularly ports in Somalia, Eritrea, and Djibouti—along with military bases and political ties to shape the region in accordance with its security strategy. A significant theme is the UAE's ideological conflict against the Muslim Brotherhood, which it considers a threat to internal and regional stability. This has resulted in backing for anti-Brotherhood actors such as Abdel Fattah el-Sisi in Egypt, Khalifa Haftar in Libya, and Sudan's Rapid support Forces (RSF).

Drawing on historical the background and current developments, the paper investigates the UAE's strategic efforts to challenge the influence of rival regional actors in East Africa, most notably the Qatar-Turkey bloc. The UAE's support of non-democratic and militarised forces aims to suppress political Islam while increasing its sphere of influence.

The paper concludes that, while the UAE frequently bases its actions on economic and security considerations, they are also heavily affected by ideological goals, particularly its opposition to political Islam. These techniques have a substantial impact on governance, stability, and the balance of foreign influence throughout Africa. The UAE's activities demonstrate how regional powers are increasingly influencing development and security on the continent through a combination of aid, investment, and military presence. This reflects a larger shift in the way power and influence are used in 21st-century Africa.

Keywords: UAE Foreign Policy, Horn of Africa, Political Islam, Geopolitical Influence, Regional Security.

UN REFORM: WHY AND HOW?

Murat ASLAN

Assoc. Prof., Hasan Kalyoncu University, Gaziantep, TURKİYE, murat.aslan@hku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5128-1020

Abstract

The need for prosperity, security and progress are inevitable drives for states and societies. However, these goals need to be sustainable given nature of the international system per conceptual debates that require a fair treatment. Such a status quo applies to both state actors, societies and the individuals for 'a' United Nations which is expected to establish the rule of law, not the rule of power, in the pursuit of a sustainable international order. Otherwise, only powerful states and their citizens will enjoy the privilege of prosperity, security and progress. In this frame, the hypothesis of this study is that "the United Nations needs to be reformed in order to realize the objectives of its charter and to achieve the sustainable prosperity, security and progress for all the people and states of the world". The question sought to be answered is "which aspects should be covered by the reform in question".

Keywords: UN, International Politics, Reform.

MIGRATION MOVEMENTS IN AFRICA: FROM A WORLD SYSTEMS THEORY PERSPECTIVE

Şaziye Sıla AYDIN

Undergraduate Student, Hasan Kalyoncu University, Department of Political Science and International Relations, saziyesilaaydin@gmail.com, ORCID: 0009-0009-6403-2419

Abstract

The aim of this research is to examine migration movements in Africa from the perspective of world systems theory. World systems theory is an approach that attributes the origins of international migration to the structure of the world market that has developed and expanded since the 16th century, rather than to the fragmentation of the labor market within particular national economies. This approach argues that as capitalist economic relations penetrate peripheral, non-capitalist societies, a mobile population emerges and this population becomes prone to migration abroad. Modern World System Theory is a theory that Immanuel Wallerstein interprets within the framework of dependency relations by analyzing the global economic structure through the concepts of center, semi-periphery and periphery. World systems theory argues that international migration cannot be explained solely by wage or employment differences, but rather that the dynamics of the capitalist world economy encourage migration. Furthermore, this theory states that migrant labour is motivated by both pull factors (high wages, developed infrastructures) and push factors (land loss, unemployment). In the context of Wallerstein's World Systems Theory, Africa is classified as a peripheral region and its relations with core countries have been shaped by historical exploitation, economic dependency and global division of labor. Individuals migrating from Africa demonstrate both the role of the periphery in producing labor and resources for the center and the constant reproduction of these inequalities. In particular, old colonial ties are one of the most important factors shaping migration movements from Africa to Europe. As a result, according to World Systems Theory, migration movements in Africa cannot be explained by regional or individual factors alone. These migrations are a direct result of the structural inequalities created by the global capitalist system.

Keywords: Migration, Africa, World Systems Theory.

INTERLINKAGES BETWEEN MIGRATION, CONFLICT, AND VIOLENT EXTREMISM IN NIGER

Mahmoud ALBASHA

Master Student, Hasan Kalyoncu University, Department of Political Science and International Relations, mahmoud.albasha1988@gmail.com, ORCID: 0009-0007-1874-6037

Abstract

This paper examines the complex and cyclical relationship between migration, conflict, and violent extremism in Niger—a country at the crossroads of West and North Africa that faces overlapping crises of fragility, displacement, and insecurity. As both a country of origin, transit, and destination, Niger experiences high levels of mobility driven by poverty, environmental degradation, weak governance, and protracted violence. Armed groups such as Boko Haram, ISGS, and JNIM exploit these structural vulnerabilities, particularly in regions like Diffa, Tillabéri, and Tahoua, to expand their influence and recruit marginalized youth. At the same time, migration—especially when irregular or criminalized—can contribute to insecurity by straining local resources and enabling smuggling networks. This study analyzes how securitized migration policies, including the EU-backed 2015 anti-smuggling law, have undermined local economies and pushed mobility underground, often with counterproductive effects. Drawing on recent reports from UNHCR, IOM, CIVIC, and regional briefings, the paper argues that Niger's migration-security nexus cannot be addressed through isolated or enforcement-driven approaches. Instead, it calls for integrated, development-focused responses that promote rights-based migration governance, community resilience, and inclusive state-building in the Sahel.

Keywords: Niger, Migration-Security Nexus, Violent Extremism, Displacement.

CRIME ECONOMY, JIHADİST GROUPS, AND THE DEVELOPMENT CRISIS IN MALI: LOCAL DYNAMICS AND GLOBAL IMPLICATIONS

Göktuğ ÇALIŞKAN

PhD Candidate, International University of Rabat, College of Social Sciences, Center for Global Studies, goktug.caliskan@uir.ac.ma, ORCID: 0000-0003-2189-7550.

Abstract

Since 2012, Mali has been grappling with a profound crisis marked by military coups, Tuareg rebellions, and the rise of Al-Qaeda-affiliated jihadist groups. This study examines how organizations such as Jama'at Nasr al-Islam wal Muslimin (JNIM) and the Islamic State in the Greater Sahara (ISGS) have consolidated their influence over local governance structures through criminal activities including drug trafficking, arms smuggling, kidnapping for ransom, and illegal taxation. Drawing on Peter Andreas's framework of the "conflict economy," the analysis highlights how the crime economy functions not only as a means of financing but also as a mechanism of social control that undermines development efforts.

The study reveals a symbiotic relationship between criminal networks and jihadist groups that erodes state authority in northern and central Mali, disrupts public services, and delegitimizes development policies. In Gao, drug trafficking networks; in Timbuktu, arms trade routes; and in Kidal, ransom economies have enabled these actors to generate revenue and offer rudimentary public services, thereby gaining local support. The institutional fragility of the state and widespread distrust in the central government have enhanced the perceived legitimacy of these non-state actors, further complicating the implementation and acceptance of development initiatives.

Moreover, the spread of these structures from Mali into neighboring countries such as Burkina Faso, Niger, and Libya is contributing to broader regional destabilization. The methodology of this research is based on a qualitative analysis of development program assessments conducted by institutions such as the United Nations, the World Bank, and the International Crisis Group, complemented by academic literature, local media reports, and civil society data.

Case studies focused on Gao, Timbuktu, and Kidal offer a multidimensional understanding of the structural transformations occurring within the crime–jihad–development triangle. In light of the shortcomings of security-centric interventions, the study proposes development-oriented strategies that are responsive to local needs. Positive grassroots examples include agricultural cooperatives supported by village councils in Gao (2019), anti-radicalization education initiatives led by Tijani religious leaders in Mopti (2018), water projects managed by tribal elders in Kidal (2018), youth centers in Bamako (2021), and security–commerce collaboration in Timbuktu (2020).

The study emphasizes the importance of restructuring these initiatives through international support and argues that context-sensitive development projects can effectively weaken jihadist control. Ultimately, the Malian case illustrates the destructive impact of the crime economy and jihadist actors on development, pointing to a multilayered crisis that threatens not only security but also the sustainability of public service delivery. This research presents an original analytical framework that links conflict economies and development challenges, providing valuable insights for policymakers and scholars engaged in international security and development in the Sahel.

Keywords: Mali, Crime Economy, Jihadist Groups, Development Crisis, Conflict Economy, Sahel Security.

THE NEXUS BETWEEN MIGRATION AND CONFLICT IN BURKINA FASO

Ganime ÖZKAN

Master Student, Hasan Kalyoncu University, Department of Political Science and International Relations, ganimeozkann@gmail.com, ORCID: 0009-0008-3343-4864

Mine GÖKKAYA

Master Student, Hasan Kalyoncu University, Department of Political Science and International Relations, mine.gkaya@std.hku.edu.tr, ORCID: 0009-0005-5818-3350

Abstract

This study investigates the nexus between migration and conflict in Burkina Faso, focusing on how violent insecurity contributes to forced displacement and, in turn, how displacement exacerbates fragility and insecurity. The research adopts a qualitative methodology based on an extensive literature review of academic sources, institutional reports, and field data. This approach allows for a comprehensive analysis of the root causes, dynamics, and consequences of the dual phenomena of conflict and migration.

The primary objective is to understand the cyclical relationship in which armed insurgencies, state fragility, and climate-induced resource scarcity generate internal displacement, while large-scale migration—particularly of vulnerable groups—undermines local stability. Findings reveal that over 2 million people have been internally displaced in Burkina Faso as of 2023, primarily due to jihadist attacks and intercommunal violence in the northern and eastern regions. These movements strain host communities, intensify competition over limited resources, and foster resentment, creating fertile ground for radicalization and further violence.

The study highlights that migration in Burkina Faso is both a symptom and a driver of conflict. The displacement of populations alters the demographic and social fabric of regions, contributes to the breakdown of public services, and complicates governance. Displaced youth, facing poverty and lack of opportunity, are particularly susceptible to recruitment by extremist groups.

The paper concludes that addressing conflict and migration in isolation is insufficient. A holistic and integrated policy approach is needed—one that strengthens state capacity, promotes social cohesion, and ensures equitable resource distribution. By framing migration and conflict as mutually reinforcing, the study contributes to a deeper understanding of the complex dynamics shaping Burkina Faso's security and humanitarian landscape.

Keywords: Burkina Faso, Humanitarian Crisis, Forced Displacement, Armed Conflict

AFRIQUE : CONSTRUIRE L'ETAT DEMOCRATIQUE AVEC L'ARMEE

Frederick MBA MISSANG

Maître-assistant Cames, Université Omar Bongo, département de sciences politiques,
mbamissangfrederick@yahoo.fr

Résumé

Les armées africaines ont la triste réputation d'être de mauvais élèves de la démocratie. Elles sont classées au chapitre des acteurs institutionnels qui bloquent et freinent le développement politique en Afrique. Les coups d'État à répétition, à travers le continent, sont souvent pris en exemple pour illustrer cet état de fait. Hier encore, alors que les armées africaines se donnaient avoir comme des « armées prétoriennes », elles furent là aussi critiquées, et même taxées d'armées inféodées.

Les armées africaines quoiqu'elles fassent, subissent un jugement sévère et discourtois surtout de la part des théoriciens nostalgiques de l'État régalien aujourd'hui en déclin. En Afrique, l'on s'accorde que les pouvoirs autocrates et dictateurs sont les principaux facteurs qui bloquent le changement, l'alternance démocratique et par conséquent le développement. Or, le seul espoir qui reste au peuple visiblement affaibli par la dictature et la crise sociale, c'est de voir l'armée, l'axe et le cœur de ces pouvoirs autoritaires, s'arranger du côté de l'opprimé pour renverser la tendance. Ces trois dernières décennies, les coups d'États militaires en Afrique sont considérés comme des « coups de libération ». La preuve, au Gabon, tous comme au Mali et ailleurs, ces coups d'État bénéficient de l'adhésion volontaire et massive des populations. On parle de coup d'État légitime. La communication explore les coups d'État récents : au Gabon, Mali et Burkina-Faso. Elles s'appuient sur l'historiographie de la nation et à partir de la théorie de l'effondrement des logiques de l'État westphalien, elle invite à lire les coups d'État militaire en Afrique, comme une prise de conscience des armées, invitées à devenir dans le contexte de la démocratisation de l'État de la société, de véritables acteurs de la démocratie. Il reste cependant à normaliser leur actions et agissements.

Mots clés : Afrique-État- démocratie-armée